

11.1. Introducción

A previsión social ante situacións individuais e familiares de necesidade artículase mediante sistemas de protección social que amparan aos cidadáns e ás súas familias ante continxencias como a estabilidade no emprego, a enfermidade, a incapacidade e a morte.

Os sistemas de protección social dos modernos estados constitúen tamén un enorme mecanismo económico-social que promove a evolución das sociedades e o equilibrio territorial, e orixina un importante efecto de redistribución das rendas que comporta un valor de solidariedade que é, sen dúbida, o aspecto máis característico desta, xa que coas súas realizacións vén atender necesidades de contido individual e social imponendo sacrificios aos mozos respecto dos vellos; aos sans respecto dos enfermos; aos ocupados respecto dos que se atopan en situación de desemprego; aos vivos respecto dos falecidos; aos que non teñen cargas familiares respecto dos que as teñen e aos de actividades económicas en auxe respecto dos sectores deprimidos.

No noso país podemos contemplar a protección social distinguindo dous grandes apartados: dunha parte, as pensións e prestacións do sistema de Seguridade Social vinculadas ao contrato de traballo ou ao desempeño dunha actividade por conta propia que constitúen a rama contributiva do sistema, e doutra, a cobertura asistencial que abrangue xunto coas pensións non contributivas da Seguridade Social e a Renda de Integración Social (RISGA), as derivadas da Lei de integración social do minusválido (LISMI) e as prestacións a extinguir do Fondo de Asistencia Social (FAS).

Xunto a estas dúas vertentes haberá que engadir unha terceira conformada pola previsión complementaria, que como sinala a Constitución (artigo 41, último inciso) é libre e, polo tanto, non é obxecto de tratamento neste informe.

O modelo actual da Seguridade Social en España, que arrancando dos anos sesenta do pasado século, perfecciónase e consolídase nos setenta, e que ten como expresión máis significativa a Constitución Española, en concreto o seu artigo 41 impón “aos poderes públicos o mantemento dun réxime público de Seguridade Social para todos os cidadáns que garanta a asistencia e prestacións sociais ante situacións de necesidade, especialmente no caso de desemprego...”, complementado coas imposicións a ditos poderes públicos das obrigas específicas de protección social á familia (artigo 39.1), así como aos fillos e ás nais (artigo 39.2), realizar unha política de previsión e tratamento dos diminuídos físicos, sensoriais e psíquicos (artigo 49), ademais de garantir, mediante pensións adecuadas e periodicamente actualizadas a suficiencia económica para os cidadáns da terceira idade.

A Seguridade Social vén de experimentar nestes últimos anos importantes modificacións nas prestacións. En efecto, a partir de 1991 introdúcese no sistema as pensións non contributivas e, en 1995, créase a figura da incapacidade temporal como unha síntese das de incapacidade laboral transitoria (ILT) e a invalidez provisional, que desaparecen integrándose na nova figura. Así mesmo, desvincúlase da incapacidade temporal a continxencia de maternidade, que adquire categoría autónoma, cunha cobertura do 100 por 100 da base reguladora.

O Pleno do Congreso dos Deputados aprobou, o 6 de abril de 1995, coa práctica unanimidade da Cámara, o *Informe de la Ponencia para el análisis de los problemas estructurales del Sistema de la Seguridad Social y de las principales reformas que deberán acometerse*, máis coñecido como “**Pacto de Toledo**” que representa o consenso político en torno ás liñas de futuro do sistema de pensións no noso país. O pacto, aínda que de contido xenérico, representa o compromiso sólido no mantemento e consolidación do actual sistema de protección social garantindo a súa viabilidade futura a través da adopción de medidas -o pacto contempla 15 recomendacións- que permitan a súa adaptación constante ás novas realidades e retos que se poidan presentar.

O 9 de outubro de 1996 subscríbese polo presidente do Goberno e os secretarios xerais de Comisións Obreiras e da Unión Xeral de Traballadores o *Acuerdo sobre consolidación y racionalización del sistema de la Seguridad Social* que, con vixencia ata 2000, senta as bases sobre as que se deberán desenvolver as recomendacións do Pacto de Toledo, acordo que tivo a súa plasmación na Lei 24/1997, do 15 de xullo, que contempla as seguintes medidas: 1) A separación financeira da Se-

guridade Social; 2) A constitución de reservas; 3) O establecemento gradual dun único tope de cotización para tódalas categorías profesionais; 4) A introdución de maiores elementos de contribución e proporcionalidade no acceso e determinación da contía das pensións de xubilación e, coa finalidade de establecer unha maior seguridade xurídica na determinación das pensións de invalidez, prevese a elaboración dunha lista de enfermidades; 5) A mellora do tempo de duración das pensións de orfandade; 6) As melloras das contías das prestacións mínimas na súa contía inferior de viuvez; 7) O establecemento da revalorización automática das pensións, en función da variación dos prezos, a través da fórmula establecida, de forma permanente, na propia LXSS; e 8) Previsión do desenvolvemento legal do tope de cobertura das pensións como forma de introducir os elementos da seguridade xurídica e financeira.

A Lei 39/1999, de 5 de novembro, para promover a conciliación da vida familiar e laboral das persoas traballadoras establece entre outras medidas unha nova prestación dentro da acción protectora da Seguridade Social, a de risco durante o embarazo co obxecto de protexer a saúde da muller traballadora.

O 9 de abril de 2001 asinou polo goberno do Estado coa central sindical Comisiones Obreiras, a CEOE e a CEPYME un novo acordo sobre a mellora e o desenvolvemento do sistema de protección social que no referente ás pensións contempla como principais acordos:

1) En materia de xubilación:

- A eliminación do requisito do comezo a cotizar antes de 1967 para ter dereito á xubilación anticipada: o dereito ao retiro anticipado esténdese aos maiores de 61 anos de idade que contén como mínimo con 30 anos de cotización e que leven 6 meses no paro. Xunto a isto establécese un novo coeficiente redutor anual en función dos anos cotizados que vai desde o 6% para os que acrediten 40 ou máis anos ata o 8% de 30 a 31 anos.
- Establecemento de medidas de xubilación parcial que posibiliten a compatibilidade entre o percibo dunha pensión e o desenvolvemento de actividades laborais.

Ditos acordos implementáronse normativamente no Real decreto lei 16/2001, de 27 de decembro de 2001, de medidas para o establecemento dun sistema de xubilación gradual e flexible.

2) En materia de prestacións de morte e supervivencia:

- A base reguladora das pensións de viuvez sube do 45% no 2001 ao 52% na actualidade: 2004. No ano 2002 estableceuse no 46%. Para persoas con cargas familiares elevarase ata o 70%, sempre que a pensión constitúa a principal ou única fonte de ingresos e que a contía total dos seus ingresos non superen o previsto en cada exercicio económico para o recoñecemento dos complementos por mínimos.
- Elevación a 22 anos a idade máxima para percibir a pensión de orfandade con carácter xeral e ata os 24 anos cando faleceran os dous proxenitores.

Ambas as medidas plasmáronse normativamente no Real decreto 1465/2001, do 27 de decembro, de modificación parcial do réxime xurídico das prestacións de morte e supervivencia.

3) Compromiso de aumento das pensións mínimas de xubilación e viuvez de menores de 65 anos e as non concorrentes do extinguido SOVI.

4) Inclusión na acción protectora dos autónomos, dos autónomos do especial agrario e dos de traballadores do mar, da prestación de incapacidade total cualificada –maiores de 55 anos–.

Ademais establécense acordos sobre:

- Dotación anual do fondo de reserva: -unha mensuralidade do importe total das pensións máis a parte proporcional das pagas extraordinarias-, chegando a dita contía a finais do ano 2004.
- Establecemento dun prazo non superior a doce anos para levar a cabo a separación de fontes con respecto ao financiamento do complemento de mínimos.

E por último mantense o período de cálculo da pensión de xubilación que de acordo co previsto actualmente foi aumentando ata 15 anos no 2003 e nese ano as partes asinantes comprométense a tomar as medidas oportunas para a adopción da “forma máis idónea para o cálculo das prestacións”.

O Congreso dos Deputados aprobou o 2 de outubro de 2003 un **informe da Comisión non permanente do Pacto de Toledo** no que como acordos máis importantes apóstase por ampliar os anos de cálculo da contía da pensión de xubilación- na actualidade 15 anos- sen especificar cántos, recomendándose así mesmo que a idade de xubilación real: 63 anos se aproxime a legal: 65 e que o prazo para que o complemento de mínimos sexa asumido polos presupostos xerais do estado, é dicir se desvinculen dos ingresos por cotas da Seguridade Social, sexa de cinco anos e non doce como estaba previsto.

Compre por último mencionar o recente **Acordo** do Goberno coa Patronal (CEOE e CEPYME) e as Centrais Sindicais (CC.OO. e UXT) de **13 de Xullo de 2006 en materia de Seguridade Social** que contempla a implementación dunha serie de medidas tendentes tanto a reforzar os **mecanismos de consolidación do Sistema** –garantía de financiación dos complementos de mínimos, simplificación da tarifa de accidentes de traballo, reforma do Fondo de Reserva...–, **políticas de Apoio as Familias** –Mellora das pensións de viudedade e orfandade en discapacitados, familias numerosas, e familias sen vínculo matrimonial...– e reformas nos eidos das **pretacións de incapacidade e de xubilación** co aumento neste último caso do período mínimo de cotización esixido para acceder á pensión que será de quince anos efectivos (5.475 días), tras un período de aplicación progresiva.

11.2. Pensións contributivas da Seguridade Social: aspectos xerais

As pensións contributivas da Seguridade Social, é dicir, as que dan dereito a unha prestación en virtude dunha cotización previa, outorgan rendas, xeralmente vitalicias e proporcionais aos ingresos na vida activa, a aqueles que cesan nesta, sempre que reúnan os requisitos esixidos para o seu recoñecemento, entre eles, e con carácter xeral, a alta ou situación asimilada á alta, e ter cubertos uns determinados períodos mínimos de cotización, agás no caso de accidentes.

As pensións móvense en canto a súa contía entre uns topes máximos e mínimos nos que os seus montantes teñen periodicidade anual. Son revalorizadas tamén anualmente en función do correspondente IPC previsto para ese ano, e nas derivadas de accidente de traballo ou enfermidade profesional increméntanse nun 30% ou 50%, segundo a súa gravidade, cando a lesión se producira como consecuencia de infracción de medidas de seguridade e hixiene no traballo, recaendo a responsabilidade de dito recargo directamente sobre o empresario infractor.

Galicia constitúe unha das comunidades autónomas con máis alta porcentaxe de pensionistas, que representan, en 2005, o 24,97% da poboación total do censo. Durante os últimos anos acrecentouse a tendencia ao aumento da devandita porcentaxe, pasando en números absolutos dos 481.247, en 1985; aos 689.740, en 2005, (cadro I I.1), incrementándose nestes vinte anos en 208.493 o número de pensións, fronte aos 295.700 novos cotizantes á Seguridade Social entre ámbalas dúas datas.

**Evolución das pensións do Sistema da Seguridade Social.
Por provincias Galicia/España. 1985/1990/1997-2005**

■ **Cadro 11.1**

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1985	Nº	161,3	100,7	88,4	130,8	481,2	5.396,6
	Promedio	159,34	148,20	149,78	156,74	154,54	171,52
1990	Nº	189,1	111,8	98,5	125,9	525,3	6.102,1
	Promedio	246,69	220,36	221,41	236,60	234,09	267,23
1997	Nº	229,9	122,7	108,6	182,0	643,7	7.279,3
	Promedio	375,08	324,11	320,68	364,73	353,30	420,19
1998	Nº	234,6	123,5	109,1	184,8	652,0	7.410,7
	Promedio	384,65	333,32	329,29	376,95	364,52	435,01
1999	Nº	239,0	124,0	109,5	187,5	660,0	7.509,3
	Promedio	394,59	339,66	335,39	383,89	371,33	443,27
2000	Nº	243,3	124,2	109,8	190,1	667,4	7.598,9
	Promedio	418,63	358,57	353,99	408,65	394,06	471,30
2001	Nº	247,0	124,2	110,2	192,5	673,9	7.677,9
	Promedio	454,20	388,53	382,97	445,14	427,95	512,97
2002	Nº	250,0	123,8	110,3	194,9	679,0	7.745,8
	Promedio	478,1	409,1	402,7	471,6	451,5	541,9
2003	Nº	252,5	123,5	110,2	197,0	683,2	7.819,5
	Promedio	502,8	428,7	421,5	497,9	475,0	571,7
2004	Nº	254,20	122,50	109,80	198,90	685,40	7.878,60
	Promedio	531,97	452,70	444,29	527,46	502,55	605,33
2005	Nº	256,61	122,08	109,48	201,57	689,74	7.979,71
	Promedio	561,58	477,57	469,30	557,69	531,08	636,58

Elaboración propia

Números en miles. Medias anuais

Promedio, en euros, a decembro de cada ano

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais e INSS

Relación activos/pasivos

A relación activos/pasivos do sistema da Seguridade Social constitúe un bo indicador do fluxo traballo-prestacións públicas nun espazo xeográfico determinado e ven a medir con bastante exactitude o grao de subsidiación deste. No cadro 11.2 inclúense os datos a nivel provincial, galego e do conxunto do Estado. Na provincia de Ourense (ver informes anteriores) o número de pensionistas supera xa, desde 1989, ao de traballadores cotizantes en activo, e na de Lugo desde 1992 ata 2005. O importante aumento que se produce no número de afiliados á Seguridade Social en 1998, 1999 e, aínda que en menor medida no período 2000-2005 provoca un cambio na tendencia dos datos globais de Galicia dos anos precedentes, nos que se viña producindo un incremento maior de pasivos ou perceptores de pensións que de activos ou cotizantes.

Relación de activos/pasivos na Seguridade Social.Galicia/España. 1985/1990/1997.2005

■ Cadro 11.2

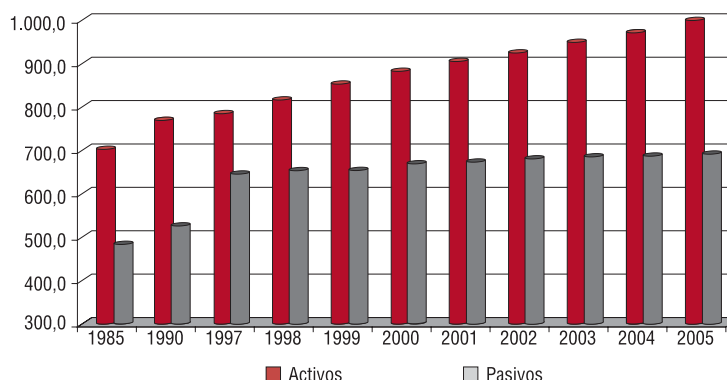
		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1985	Activos	265,4	120,8	93,6	222,2	702,0	10.561,8
	Pasivos	161,3	100,7	88,4	130,8	481,2	5.396,6
1990	Activos	301,2	116,4	95,7	255,6	768,9	12.513,9
	Pasivos	189,1	118,0	98,5	125,9	525,3	6.102,1
1997	Activos	316,7	108,7	91,0	265,9	782,4	12.932,1
	Pasivos	229,9	122,7	108,6	182,0	643,2	7.279,3
1998	Activos	330,5	111,1	93,2	279,5	814,3	13.591,0
	Pasivos	234,6	123,5	109,1	184,8	652,0	7.410,7
1999	Activos	346,7	114,8	96,1	293,6	851,2	14.344,9
	Pasivos	239,0	124,0	109,5	187,5	660,0	7.509,3
2000	Activos	357,3	117,3	98,2	307,4	880,1	15.062,9
	Pasivos	243,3	124,2	109,8	190,1	667,4	7.598,9
2001	Activos	369,0	118,6	99,6	317,1	904,3	15.649,9
	Pasivos	247,0	124,2	110,2	192,5	673,9	7.677,9
2002	Activos	377,5	119,3	100,7	326,3	923,9	16.126,3
	Pasivos	250,0	123,8	110,3	194,9	679,0	7.745,8
2003	Activos	388,0	121,5	101,9	335,7	947,1	16.613,6
	Pasivos	252,5	123,5	110,2	197,0	683,2	7.819,5
2004	Activos	399,9	123,2	103,3	344,5	970,3	17.081,8
	Pasivos	254,2	122,5	109,8	198,9	685,4	7.878,6
2005	Activos	411,4	125,7	105,2	355,5	997,7	17.835,4
	Pasivos	256,6	122,1	109,5	201,6	689,7	7.979,7

Elaboración propia

Número de persoas en miles. Medias anuais

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Evolución dos activos e pasivos en Galicia

A porcentaxe en Galicia da relación de activos/pasivos do sistema da Seguridade Social é, en 2005, de 1,45 activos por cada pasivo –997.700 traballadores en alta fronte aos 689.700 pensionistas-, sendo dita porcentaxe no total de España do 2,24, producíndose o mesmo que nos sete anos precedentes e a diferenza da tendencia dos anos anteriores, un incremento en 2005 maior na proporción en favor dos activos, tanto en España como na comunidade galega. Nas provincias de Ourense e Lugo en 2005 aumentan os traballadores afiliados e prodúcese unha diminución dos pasivos, situándose a proporción en 1,03 activos por cada pensionista en Lugo, e 1,04 pasivos por cada afiliado en Ourense, constituíndo a única provincia de Galicia en que o número de pensionistas supera ao de afiliados en activo.

Nas catro provincias galegas prodúcese en 2005 un aumento significativo do número de cotizantes, moi por riba do incremento de pensionistas, lixeiramente superior ao ano precedente, sendo especialmente salientable en Pontevedra e na Coruña. En efecto, os afiliados sitúanse, en 2005 na cifra de 411.400 na provincia da Coruña e 355.500 en Pontevedra, cun aumento de 11.500 cotizantes na primeira e preto de 11.000 na segunda, con respecto a 2004, e os pasivos sitúanse en 256.600 na Coruña e 201.600 en Pontevedra, cun aumento sobre 2004 de 2.400 na primeira e de 2.700 na segunda.

Altas iniciais e baixas

As altas iniciais de pensións contributivas (cadro 11.3) recollen o número de ditas prestacións ás que se lle recoñece o dereito por primeira vez, sen incluí-las altas por traslado de provincias; doutra banda, as baixas (cadro 11.4) representan o número de baixas de pensións contributivas (por falecemento, por perda do dereito ou incomparecencia ao cobro durante catro meses consecutivos). Comparando ámbolos dous cadros, ata 1997, como pode apreciarse consultando informes de anos anteriores, nas pensións de xubilación prodúcense en Galicia máis altas iniciais que baixas, o que implica polo peso numérico das mesmas un incremento considerable do total das pensións nese tempo. En 1992 primeiro ano na serie que se contempla nos cadros, as altas das pensións de xubilación en Galicia superan amplamente ás baixas (18.237 novas altas fronte a 13.160 baixas), pero en 1998 as baixas comezan a superar ás altas iniciais, reproducíndose con maior amplitude entre 1999 e 2004. No ano 2005 orixínanse 19.746 baixas fronte a 17.157

Altas iniciais de pensións contributivas. Por provincias.Galicia/España. 1992/ 1999-2005⁽¹⁾
■ Cadro 11.3

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Xubilación	1992	7.138	3.472	3.153	4.564	18.237	224.138
	1999	7.381	2.839	2.618	4.980	17.818	196.338
	2000	7.181	2.815	2.631	5.244	17.871	207.478
	2001	6.629	2.649	2.451	5.191	16.920	197.892
	2002	6.331	2.478	1.899	4.823	15.531	187.753
	2003	5.572	2.140	1.965	4.533	14.210	190.574
	2004	5.576	1.910	1.892	4.533	13.911	187.104
	2005	6.718	2.400	2.226	5.813	17.157	265.270
Invalidez	1992	2.113	2.099	1.133	2.592	7.937	92.172
	1999	2.940	1.030	1.204	1.914	7.088	82.510
	2000	2.933	980	1.224	1.923	7.060	78.257
	2001	2.795	838	1.219	2.015	6.867	80.929
	2002	2.821	852	1.056	2.183	6.912	79.853
	2003	2.796	904	1.190	1.334	6.224	85.825
	2004	2.730	849	1.075	2.426	7.080	83.702
	2005	2.679	983	978	2.398	7.038	86.125
Viuvez	1992	3.257	1.743	1.460	2.338	8.798	116.692
	1999	3.883	1.803	1.586	2.882	10.154	127.629
	2000	3.986	1.807	1.601	2.930	10.324	126.546
	2001	3.673	1.620	1.464	2.733	9.490	119.188
	2002	3.670	1.876	1.481	2.853	9.880	117.110
	2003	3.879	1.760	1.568	2.911	10.118	129.160
	2004	4.002	1.720	1.552	2.959	10.233	127.287
	2005	3.990	1.781	1.583	2.982	10.336	132.486
Orfandade e en favor de familiares	1992	693	262	254	733	1.942	22.864
	1999	1.132	337	381	903	2.753	37.029
	2000	1.181	349	338	946	2.814	34.979
	2001	990	241	258	839	2.328	30.015
	2002	1.205	296	328	1.002	2.831	36.296
	2003	919	340	338	741	2.338	30.055
	2004	888	290	310	691	2.179	28.144
	2005	857	315	273	695	2.140	27.481
Total	1992	13.201	7.576	6.000	10.227	37.004	455.866
	1999	15.336	6.009	5.789	10.679	37.813	443.506
	2000	15.281	5.951	5.794	11.043	38.069	447.260
	2001	14.087	5.348	5.392	10.778	35.605	428.024
	2002	14.027	5.502	4.764	10.861	35.154	421.012
	2003	13.166	5.144	5.061	10.519	33.890	435.614
	2004	13.196	4.769	4.829	10.609	33.403	426.237
	2005	14.244	5.479	5.060	11.888	36.671	511.362

Elaboración propia

(1) Non incluídos os datos relativos ao Réxime de Traballadores do Mar

A partir de novembro de 1997 as pensións de invalidez permanente de beneficiarios de 65 anos e máis, agás do SOVI figuran incluídas nas de xubilación

Fonte: Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais

Baixas de pensións contributivas. Por provincias. Galicia/España. 1992/1999-2005⁽¹⁾

■ Cadro 11.4

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Xubilación	1992	5.032	2.779	2.643	2.706	13.160	142.039
	1999	7.158	3.931	3.643	5.253	19.985	219.514
	2000	6.884	3.852	3.513	5.263	19.512	211.881
	2001	6.703	3.759	3.345	4.866	18.673	205.607
	2002	6.580	3.942	3.476	5.038	19.036	211.886
	2003	7.015	3.883	3.406	5.196	19.500	217.146
	2004	7.017	3.719	3.281	5.166	19.183	209.819
	2005	6.963	3.766	3.549	5.468	19.746	226.135
Invalidez	1992	1.426	1.909	1.005	1.828	6.168	65.547
	1999	813	402	283	736	2.234	27.672
	2000	738	345	328	722	2.133	26.462
	2001	740	238	293	673	1.944	25.365
	2002	716	250	335	667	1.968	24.426
	2003	755	240	314	639	1.948	24.809
	2004	666	216	299	610	1.791	23.932
	2005	761	210	268	626	1.865	24.400
Viuvez	1992	1.728	1.060	885	1.103	4.776	64.972
	1999	2.630	1.355	1.166	1.876	7.027	91.078
	2000	2.527	1.435	1.215	1.955	7.132	89.271
	2001	2.610	1.342	1.247	1.850	7.049	88.250
	2002	2.661	1.457	1.258	2.031	7.407	93.781
	2003	2.904	1.455	1.313	2.056	7.728	99.434
	2004	2.792	1.427	1.193	2.089	7.501	95.818
	2005	2.970	1.436	1.360	2.206	7.972	103.853
Orfandade e en favor de familiares	1992	603	182	186	540	1.511	21.228
	1999	454	128	169	449	1.200	16.545
	2000	905	274	297	669	2.145	28.323
	2001	1.107	317	321	995	2.740	34.336
	2002	625	167	186	483	1.461	18.795
	2003	924	280	283	850	2.337	29.729
	2004	904	239	240	814	2.197	27.645
	2005	805	242	232	778	2.057	25.527
Total	1992	8.789	5.930	4.719	6.177	25.615	293.786
	1999	11.055	5.816	5.261	8.314	30.446	354.809
	2000	11.054	5.906	5.353	8.609	30.922	355.937
	2001	11.160	5.656	5.206	8.384	30.406	353.558
	2002	10.582	5.816	5.255	8.219	29.872	348.888
	2003	11.598	5.858	5.316	8.741	31.513	371.118
	2004	11.379	5.601	5.013	8.679	30.672	357.214
	2005	11.499	5.654	5.409	9.078	31.640	379.915

Elaboración propia

(1) Non incluídos os datos relativos ao Réxime de Traballadores do Mar

A partir de novembro de 1997 as pensións de invalidez permanente de beneficiarios de 65 anos e máis, agás do SOVI, figuran incluídas nas de xubilación

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

altas iniciais no conxunto de Galicia. As altas de viuvez, 10.336, en 2005 continúan superando con bastante diferenza ás baixas –7.972 en dito ano–. Na serie dos datos anuais (ver informes anteriores), as cifras de altas e baixas de orfandade, ten-

den a unha paridade en 1996; en 1997 aumentan moi considerablemente a proporción a favor das altas e en 1998 e 1999 chegan a representar máis do dobre, se ben no ano 2000 o incremento substancial das baixas volve a aproximar ámbolos parámetros, no 2001 as baixas en número de 2.740 superan amplamente o número das altas iniciais (2.328), no 2002 as altas (2.831) volven a representar practicamente o dobre das baixas (1.461) e de 2003 a 2005 iguálanse practicamente o número das altas: 2.140 coas baixas: 2.057 neste último ano.

Referente ás prestacións de invalidez, despois de se produciren máis baixas que altas en 1997, 1998 e 1999, como consecuencia da drástica redución motivada pola inclusión dos pensionistas de máis de 65 anos como titulares de pensións de xubilación, as baixas de ditas pensións, tanto en Galicia como no resto do Estado, experimentan unha substancial diminución de máis das dúas terceiras partes, no caso galego, redución que se mantén dende o ano 2000 a 2005, con só 1.865 baixas fronte ás 7.038 altas iniciais en dito ano.

O número total das altas iniciais de pensións en 2005 aumentan en Galicia pasando de 33.403 no ano anterior ás 36.671 do 2005, aumento que tamén é importante no conxunto de España. O incremento no número das pensións iniciais prodúcese nas catro provincias galegas. Por prestacións só diminúen lixeiramente as de invalidez e orfandade e favor de familiares, incrementándose en grande medida as de xubilación e en pouca as de viuvez.

A Coruña é a demarcación onde é máis acusada a diferenza entre altas e baixas –14.244 fronte a 11.499– e a continuación Pontevedra, nas provincias de Lugo e Ourense a relación é dun certo equilibrio entre ámbolos dous parámetros –con maior número de baixas que altas iniciais en ámbalas dúas provincias–. Prodúcese, en 2005, a nivel galego e en cómputo interanual, un importante incremento das altas iniciais e un lixeiro incremento das baixas, manténdose un maior número de altas que de baixas de pensións.

Promedio das pensións

No cadro 11.5, contéplase o número de pensións e o termo medio do importe destas por comunidades autónomas. Do total dos 7.979.700 pensionistas españois, Galicia, con 689.700, representa o 8,64%, unha porcentaxe superior –máis de dous puntos– en relación coa que existe referente ao total da poboación. O cadro 11.6 contempla a evolución do importe mensual medio das pensións na comunidade autónoma desde 1985 e pode observarse que desde o citado ano, no que a diferenza do importe das pensións promedio de Galicia respecto á media española era de 2.500 pesetas (15,02 euros), ata as 103,52 euros de 2005, prodúcese ano tras ano unha maior diferenza na contía, permanecendo invariable en todo este tempo como a comunidade autónoma con menor importe medio de pensións. O feito explícase fundamentalmente polo importante volume das pensións do réxime especial agrario, en xeral moito máis baixas que as do réxime xeral ou de autónomos.

■ Cadro 11.5

Pensións do Sistema de Seguridade Social. Por comunidades autónomas. 1995-2000

	1990		2002		2003		2004		2005	
	Nº	Promedio ⁽¹⁾	Nº	Promedio ⁽¹⁾	Nº	Promedio ⁽¹⁾	Nº	Promedio ⁽¹⁾	Nº	Promedio ⁽¹⁾
Andalucía	938,0	252,8	1.227,1	480,5	1.242,9	504,7	1.254,9	530,8	1.271,9	561,9
Aragón	223,2	272,3	261,5	532,2	262,1	560,5	262,6	529,8	264,6	628,0
Asturias	240,5	319,6	283,9	628,2	283,4	661,5	284,0	700,0	285,2	738,7
Baleares	121,2	244,4	149,8	469,2	150,9	493,9	151,4	521,6	153,0	551,1
Canarias	151,4	258,7	209,5	487,9	213,8	512,7	217,8	539,9	221,8	571,3
Cantabria	101,3	274,9	121,1	537,1	121,5	566,3	122,1	599,9	123,2	633,8
C. A Mancha	257,4	256,3	316,1	475,4	318,1	499,1	318,6	523,7	321,1	556,6
C. León	479,3	263,4	565,1	501,1	565,5	526,4	565,0	554,2	566,9	587,3
Cataluña	1.071,4	270,1	1.362,1	535,3	1.376,4	564,5	1.387,9	597,7	1.410,8	630,9
C. Valenciana	597,5	245,2	757,2	476,2	767,0	501,1	775,0	529,0	788,2	559,3
Extremadura	158,8	245,0	195,2	442,3	196,2	463,1	196,6	484,4	197,9	513,8
Galicia	552,2	234,1	679,0	432,4	683,2	454,4	685,4	478,3	689,7	506,2
Madrid	581,5	306,9	812,9	616,8	825,1	649,4	836,0	687,5	850,7	726,1
Murcia	159,1	245,9	198,8	461,8	201,4	485,0	203,1	510,3	205,2	539,3
Navarra	79,0	286,4	102,4	570,9	104,0	602,6	105,4	639,4	107,5	679,4
País Vasco	331,4	320,8	432,9	655,5	436,2	691,2	440,9	733,2	449,2	771,8
A Rioxa	48,0	256,8	57,3	499,1	57,6	524,4	57,8	552,1	58,6	583,4
Ceuta e Melilla	11,0	288,6	14,0	555,2	14,0	583,1	14,1	613,3	14,1	646,6
España	6.102,1	267,2	7.745,8	518,9	7.819,5	546,0	7.878,6	576,6	7.979,7	609,8

Elaboración propia

Números en miles. Medias anuais

(1) Medias anuais en euros

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais e INSS

■ Cadro 11.6

Evolución do importe medio das pensións do Sistema da Seguridade Social.
Por comunidades autónomas. 1985/1989/1998-2005

	1985	1989	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Andalucía	159,87	222,37	403,88	416,50	437,54	461,60	480,45	504,65	530,81	561,90
Aragón	171,29	239,20	444,75	459,17	482,01	509,31	532,17	560,54	592,83	627,95
Asturias	200,74	284,28	532,50	549,93	575,17	606,27	628,19	661,45	700,04	738,74
Baleares	158,67	217,57	392,46	405,08	426,72	450,01	469,24	493,89	521,59	551,09
Canarias	164,68	229,59	412,29	424,31	444,75	468,90	487,94	512,67	539,94	571,26
Cantabria	174,29	243,41	447,75	463,98	486,82	515,40	537,14	566,34	599,92	633,82
C. A Mancha	161,67	225,38	400,27	412,29	433,33	456,97	475,43	499,05	523,74	556,63
C. León	164,68	230,19	420,71	433,93	455,57	480,94	501,05	526,41	554,23	587,26
Cataluña	171,89	239,20	446,55	461,58	484,42	511,83	535,33	564,48	597,71	630,94
C. Valenciana	155,66	216,36	399,07	411,69	432,13	456,73	476,17	501,13	528,99	559,34
Extremadura	153,86	215,76	375,63	385,85	405,08	426,20	442,30	463,14	484,44	513,80
Galicia	153,26	207,95	364,81	375,63	394,26	415,45	432,38	454,43	478,26	506,23
Madrid	189,92	280,07	515,67	533,10	558,34	591,44	616,75	649,37	687,47	726,13
Murcia	159,87	217,57	389,46	401,48	420,71	443,84	461,75	485,04	510,35	539,34
Navarra	176,70	251,22	469,99	487,42	513,87	545,89	570,90	602,61	639,44	679,36
País Vasco	195,93	280,67	546,92	566,15	540,31	629,29	655,51	691,17	733,16	771,82
A Rioxa	159,87	226,58	417,10	430,93	451,96	478,55	499,06	524,40	552,05	583,42
Ceuta e Melilla ⁽¹⁾	177,90	254,23	468,79	481,41	504,25	532,85	555,21	583,13	613,37	646,60
España	168,28	236,80	435,13	448,96	468,19	497,89	518,89	546,04	576,57	609,75

Elaboración propia

Datos en euros mes

(1) Media de ambas as dúas cidades autónomas

Fonte: INSS

Cadro 11.6 bis
Pensións en vigor por tramos de contía

Tramos de contía	A Coruña		Lugo		Ourense		Pontevedra		Galicia		Total España		% Galicia/España
	Nº	%	Nº	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	
Ata 250 euros	33.129	12,79	20.427,0	16,68	20.106	18,32	26.765	13,12	100.427	14,45	750.200	9,25	13,39
De 250,01 a 350,00	37.264	14,39	18.169,0	14,84	15.787	14,39	32.170	15,77	103.390	14,87	1.062.306	13,10	9,73
De 350,01 a 450,00	84.524	32,64	41.151,0	33,61	38.820	35,38	63.862	31,30	228.357	32,85	2.100.667	25,91	10,87
De 450,01 a 512,99	22.222	8,58	19.912,0	16,26	12.909	11,76	15.936	7,81	70.979	10,21	757.190	9,34	9,37
De 513,00 a 700,00	32.379	12,50	10.941,0	8,94	11.405	10,39	25.850	12,67	80.575	11,59	1.284.957	15,85	6,27
De 700,01 a 900,00	16.184	6,25	4.358,0	3,56	4.205	3,83	13.195	6,47	37.942	5,46	687.904	8,49	5,52
De 900,01 a 1100,00	11.544	4,46	2.792,0	2,28	2.677	2,44	9.128	4,47	26.141	3,76	502.323	6,20	5,20
De 1100,01 a 1300,00	8.229	3,18	1.808,0	1,48	1.523	1,39	6.944	3,40	18.504	2,66	347.472	4,29	5,33
De 1300,01 a 1500,00	5.346	2,06	1.184,0	0,97	962	0,88	4.349	2,13	11.841	1,70	240.571	2,97	4,92
De 1500,01 a 2159,13	8.044	3,11	1.665,0	1,36	1.312	1,20	5.743	2,81	16.764	2,41	368.018	4,54	4,56
Máis de 2153 euros	120	0,05	33,0	0,03	22	0,02	88	0,04	263	0,04	5.660	0,07	4,65
Total	258.985	100	122.440	100	109.728	100	204.030	100	695.183	100	8.107.268	100	80

Data a 31-12-2005

Fonte: INSS

Pensións por tramos de contía

Incorporamos neste informe un dato novo de elaboración propia confeccionado a partir de información proporcionada polo INSS. No cadro anterior observábase que Galicia ocupaba a derradeira posición por Comunidades Autónomas no importe medio das pensións – 506,2 euros no 2005– no conxunto do Estado. No cadro 11-6 bis contéplase o número de pensións en vigor por tramos de contía: 11 en total, comezando polas inferiores a 250 euros mes, que representan en Galicia 100.427 o 14,45 % fronte as 750.200 do conxunto estatal que supoñen o 9,25 %, 5 puntos por baixo da porcentaxe galega. O tramo onde concéntranse un número maior de pensións é o que corresponde ao intervalo de 350 a 450 euros con 228.357 pensións e o 32,85% do total das mesmas-case sete puntos por riba do español. Como pode apreciarse a porcentaxe tanto no primeiro dos tramos como neste último son lixeiramente máis altos nas provincias de Lugo e Ourense, diminuindo ostensiblemente nos intervalos de maior contía. As pensións de máis de 1.100 euros son en Galicia 47.372 e representan só o 6,81 % mentres que no conxunto do estado supoñen un 11,87 % do total.

Pensións con complemento a mínimo

Os beneficiarios do Sistema da Seguridade Social, na súa modalidade contributiva, con pensión inferior a mínima sempre que non perciban ingresos de capital ou de traballo persoal ou que percibíndoos non excedan da contía que anualmente o Goberno estableza –en xubilación sen cónxuxe a cargo para o ano 2005: 6.226,36 euros– terán dereito a percibir os complementos necesarios para acadar a contía mínima das pensións.

Así mesmo terán dereito ao **complemento de cónxuxe a cargo** aqueles pensionistas con pensión inferior a prevista anualmente polo Goberno en cada unha das mesmas para esta modalidade, cando non superen a contía fixada anualmente, en xubilación para 2005 os 7.436,94 euros.

Na pensión de viuvez entenderase por **cargas familiares** a convivencia do beneficiario con fillos menores de 26 anos ou maiores incapacitados (deben acreditar un

grao de minusvalía igual ou superior ao 33%), ou menores de 18 anos acollidos, cando a renda do conxunto da unidade familiar dividida polo número de membros que a compoñen non supere en cómputo anual o 75% do salario mínimo interprofesional, excluídas a parte proporcional de dous pagas extraordinarias.

■ Cadro 11.7

Pensións con complemento a mínimo. Galicia a setembro de 2005

	Incapacidade permanente		Xubilación		Viuvez		Orfandade		F. Familiares		Total	
	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%	Nº	%
A Coruña	1.102	4,56	61.926	39,70	21.937	32,69	4.168	50,34	1.081	56,63	90.214	35,04
Lugo	545	6,14	32.340	40,18	5.852	19,93	1.557	57,86	387	59,81	40.681	33,33
Ourense	846	9,59	34.524	48,33	7.104	27,69	1.441	58,86	807	75,99	44.722	40,87
Pontevedra	1.122	5,34	44.108	36,31	15.493	30,13	3.282	47,83	904	56,93	64.909	32,08
Galicia	3.615	5,75	172.898	40,27	50.386	29,03	10.448	51,52	3.179	61,06	240.526	34,79
España	41.702	4,97	1.294.599	27,41	743.594	34,23	114.311	43,67	17.524	43,84	2.211.730	27,52

Fonte: Informe económico-financiero. Orzamentos Xerais do Estado para 2006

Porcentaxe de pensións con complemento a mínimos por comunidades autónomas.
Setembro 2005

■ Cadro 11.8

	I. permanente	Xubilación	Viuvez	Orfandade	F. Familiares	Total
Extremadura	9,55	47,22	62,60	64,48	56,51	49,14
C. A Mancha	6,66	41,25	59,03	53,54	53,35	43,54
Galicia	5,75	40,27	29,03	51,52	61,06	34,79
Canarias	5,19	32,89	45,14	51,16	53,08	34,34
Andalucía	6,72	35,03	43,63	52,69	46,37	34,33
C. León	4,73	31,10	41,62	50,90	48,68	32,68
Murcia	7,03	31,36	40,45	53,94	49,43	31,37
C. Valenciana	6,00	29,62	38,76	43,66	42,25	30,27
A Rioxa	3,19	27,70	39,27	45,26	40,07	28,75
Aragón	3,16	26,24	38,57	39,33	39,84	28,09
Media	4,97	27,41	34,23	43,67	43,84	27,52
Ceuta	4,24	20,74	35,81	50,11	37,50	26,21
Navarra	2,59	23,45	37,01	35,01	44,44	25,35
Melilla	3,45	19,68	34,18	52,05	41,27	24,53
Baleares	3,62	25,59	26,44	37,70	36,99	23,52
Cantabria	2,84	20,96	22,75	38,45	40,33	20,30
Cataluña	3,69	20,25	22,20	30,76	32,79	19,25
Asturias	2,39	19,75	20,20	34,48	28,83	18,31
Madrid	3,17	15,45	26,74	29,15	26,83	18,19
País Vasco	1,92	12,24	19,14	25,64	25,51	13,65

Fonte: Informe económico-financiero. Orzamentos Xerais do Estado para 2006

No cadro 11.7 contéplase o número de pensións cos complementos a mínimo e co tanto por cento do total, por tipos de prestacións. Como pode observarse tanto en orfandade como en favor de familiares máis da metade das pensións recoñecidas en Galicia benefíciáanse deste complemento, en xubilación o número de pensións é de 172.898, e dicir o 40,27% e no total de pensións preto do 35%. Por comunidades autónomas (cadro 11.8) Galicia constitúe en porcentaxe a terceira comunidade que se beneficia máis deste complemento detrás de Extremadura e Castela a Mancha.

Análise por réximes

O acordo sobre consolidación e racionalización do sistema da Seguridade Social, e o acordo para a mellora e o desenvolvemento do sistema de protección social do 9 de abril de 2001 que desenvolven o Pacto de Toledo, prevén unha simplificación da estrutura do sistema, reconducíndoo cara a existencia de só dous réximes: un de conta allea, no que se incluírán os activos da Minería do Carbón, Empregados do Fogar e conta allea do Mar e Agrario, e outro o Réxime de Autónomos. Iso sen dúbida provocará cambios importantes, tanto na cotización deses colectivos especiais – aínda que se manteñan algunhas peculiaridades –, como con respecto a unha equiparación efectiva das prestacións da Seguridade Social. Para a realización dos estudos e preparación das correspondentes medidas lexislativas tomouse como horizonte a pasada lexislatura, prevíndose a súa implantación na presente, plasmándose o compromiso de incluír para os traballadores por conta propia a incapacidade total cualificada no Real decreto 463/2003, do 25 de abril.

Segundo nos mostra o cadro 11.9, os 238.900 pensionistas do Réxime Agrario a diferenza de anos anteriores xa non representan o maior número de pensionistas de Galicia xa que o Réxime Xeral con 273.600 supérao, se ben constitúen o 16,20% do total de pensionistas agrarios de España (cadro 11.10).

En 2005 prodúcese, ao igual que os oito anos anteriores, un descenso no número de pensións do Réxime Especial Agrario en Galicia, neste caso, en 5.600 persoas. Como apuntabamos en informes anteriores, en 1994 prodúcese unha inflexión no crecemento continuo de pensionistas agrarios de moitos anos anteriores, e comeza a ser maior; se ben moi paulatinamente, o número das pensións que causan baixa que o número de novos pensionistas.

Desde o punto de vista dos datos que proporciona a Seguridade Social, Galicia é a comunidade autónoma española que sufriu un proceso de transformación máis importante con respecto á configuración da súa poboación activa nestes últimos anos, pasando de representar os activos do Réxime Especial Agrario o 29,29% da poboación en alta en 1985, ao 5,87% en 2005, moi por debaixo de poboacións como Andalucía ou Estremadura e practicamente na media española do 5,85%. A impresionante diminución do colectivo agrario cotizante nestes últimos anos desembocou, en gran medida, na xubilación ou a invalidez, se ben, as pequenas diminucións dos últimos anos parecen indicar que o proceso vai remitindo na súa intensidade.

Como consecuencia do proceso que apuntabamos, o número de pensionistas do Réxime Agrario constitúe o continxente máis numeroso das provincias de Lugo e Ourense, mentres que na Coruña e Pontevedra as pensións do Réxime Xeral a partir de 1994 e, xa nos sucesivos, superan ás do Réxime Agrario.

A provincia de Lugo, con 68.800 pensionistas agrarios, supera a Pontevedra e Ourense, con 50.600 e 47.900 respectivamente, e ten só 3.000 pensionistas menos que A Coruña, dobrando amplamente a cifra das pensións do Réxime Xeral.

As pensións do Réxime Xeral da Seguridade Social, en número de 273.600, experimentan unha subida de 6.900 con respecto ao ano anterior; se ben seguen a re-

**Evolución do número de pensións polos principais réximes.
Por provincias. Galicia 1998-2005**

■ Cadro 11.9

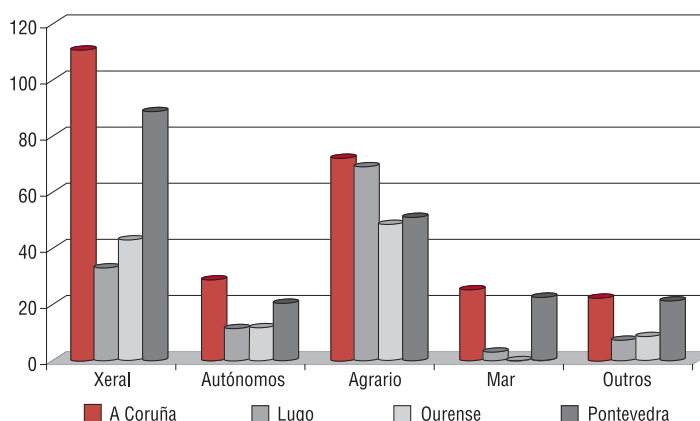
		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
Xeral	1998	91,3	27,8	35,0	72,3	226,4
	1999	94,5	28,7	36,3	74,5	234,1
	2000	97,6	29,5	37,4	76,8	241,4
	2001	100,3	30,1	38,4	79,0	247,7
	2002	102,7	30,8	39,4	81,2	254,0
	2003	105,2	31,5	40,3	83,5	260,5
	2004	107,8	32,0	41,3	85,6	266,7
	2005	110,4	32,8	42,2	88,2	273,6
Autónomos	1998	21,3	9,5	9,1	15,4	55,3
	1999	22,2	9,8	9,4	16,1	57,5
	2000	23,4	10,0	9,7	16,8	59,9
	2001	24,5	10,3	10,1	17,5	62,4
	2002	25,6	10,5	10,6	18,2	64,8
	2003	26,6	10,7	10,9	18,8	67,0
	2004	27,5	10,9	11,2	19,4	69,0
	2005	28,4	11,1	11,5	20,1	71,1
Agrario	1998	78,4	76,9	57,0	56,6	268,8
	1999	78,0	76,1	55,9	55,9	265,9
	2000	77,6	75,2	54,8	55,1	262,7
	2001	77,1	74,3	53,8	54,5	259,6
	2002	76,1	73,1	52,5	53,7	255,4
	2003	74,9	71,8	51,0	52,7	250,5
	2004	73,2	70,2	49,4	51,7	244,5
	2005	71,7	68,8	47,9	50,6	238,9
Mar	1998	22,4	2,2	0,1	19,5	44,2
	1999	22,8	2,2	0,1	19,9	45,0
	2000	23,3	2,3	0,1	20,3	45,9
	2001	23,6	2,3	0,1	20,6	46,7
	2002	24,0	2,4	0,1	21,1	47,5
	2003	24,2	2,4	0,1	21,4	48,1
	2004	24,4	2,4	0,1	21,6	48,5
	2005	24,6	2,5	0,1	22,0	49,1
Outros	1998	21,2	7,1	7,9	21,0	57,3
	1999	21,5	7,2	7,8	21,1	57,5
	2000	21,4	7,2	7,8	21,1	57,5
	2001	17,8	7,2	7,5	18,5	51,0
	2002	21,5	7,1	7,8	20,8	57,3
	2003	21,5	7,1	7,8	20,7	57,1
	2004	21,3	7,0	7,8	20,6	56,7
	2005	21,6	7,0	7,8	20,7	57,0
Total	1998	234,6	123,5	109,1	184,8	652,0
	1999	239,0	124,0	109,5	187,5	660,0
	2000	243,3	124,2	109,8	190,1	667,4
	2001	247,0	124,1	110,2	192,5	673,9
	2002	250,0	123,8	110,3	194,9	679,0
	2003	252,5	123,5	110,2	197,0	683,2
	2004	254,2	122,5	109,8	198,9	685,4
	2005	256,6	122,1	109,5	201,6	689,7

Elaboración propia

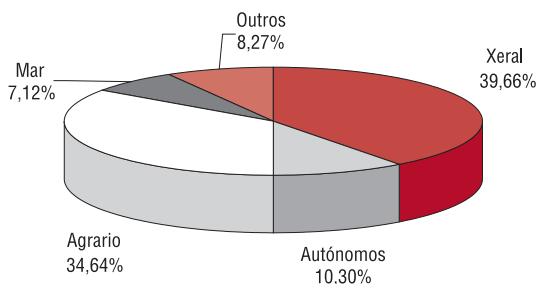
Medias anuais en miles

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Pensións por réximes e provincias en 2005

Pensións por réximes en Galicia en 2005

presentar tan só un 6,42% do total español correspondente ao citado réxime. As provincias de Lugo e Ourense, con 32.800 e 42.200 pensións, respectivamente, representan conxuntamente tan só o 27,41% dos perceptores de pensións do Réxime Xeral en Galicia.

As 71.100 pensións galegas do Réxime Especial de Traballadores Autónomos, en 2005, constitúen un 7,34 % do total español correspondente a dito réxime, máis dun un punto por riba da porcentaxe do total da poboación galega, con respecto á de España. O peso porcentual do Réxime de Autónomos, con respecto ao total das pensións galegas é do 10,31%, por debaixo da media española, do 12,13 %.

A provincia da Coruña, con 28.400 pensións do Réxime Especial de Autónomos en 2005, ten algo máis do dobre que as de Lugo e Ourense – 11.100 e 11.500, respectivamente– . A provincia de Pontevedra, con 20.100 perceptores en 2005, representa o 28,27% dos pensionistas do Réxime de Autónomos en Galicia.

Galicia é a comunidade autónoma con maior número absoluto de pensionistas do Réxime Especial do Mar, dobrando amplamente a Andalucía que ocupa o segundo lugar: Os 49.200 pensionistas deste réxime, en Galicia, representan o 37,76 % do total español, radicados fundamentalmente na provincia da Coruña, 24.600, e a de Pontevedra, 22.000.

■ Cadro 11.10

Evolución do número de pensións polos principais réximes.
Por comunidades autónomas 1990/1995/2002-2005

	Réxime Xeral						Autónomos						
	1990	1995	2002	2003	2004	2005	1990	1995	2001	2002	2003	2004	2005
Andalucía	367,2	481,6	596,0	607,6	618,2	630,8	77,0	96,2	119,5	123,1	126,7	130,0	133,6
Aragón	96,6	124,0	143,9	146,1	148,5	151,1	26,9	30,7	34,3	34,9	35,3	35,7	36,1
Asturias	82,7	103,6	121,3	122,4	124,7	127,3	18,6	23,0	27,6	28,4	28,9	29,4	29,9
Baleares	54,5	68,6	83,7	85,2	86,5	88,0	14,2	19,0	22,4	23,1	23,8	24,3	25,0
Canarias	66,9	89,6	120,1	124,5	128,2	132,0	11,9	16,0	21,4	22,4	23,4	24,5	25,4
Cantabria	47,5	58,1	66,7	67,6	68,7	69,8	10,2	11,9	13,4	13,7	13,9	14,1	14,4
C. A Mancha	84,5	114,7	143,5	146,8	149,3	152,9	31,8	36,2	41,0	41,8	42,5	43,0	43,7
C. León	159,7	207,5	247,3	251,1	254,8	259,4	55,3	64,0	73,0	74,5	75,5	76,4	77,4
Cataluña	626,5	758,9	893,2	908,1	922,3	938,1	126,5	152,4	175,7	179,3	182,6	185,7	189,3
C. Valenciana	273,6	349,1	435,7	445,8	455,5	466,0	59,5	70,8	85,8	88,3	91,1	93,8	96,8
Extremadura	47,6	68,0	83,6	85,1	86,3	87,8	17,2	19,8	22,7	23,1	23,5	23,9	24,3
Galicia	146,9	197,2	254,0	260,5	266,7	273,6	40,1	49,2	62,4	64,8	67,0	69,0	71,1
Madrid	402,1	511,8	608,2	618,2	628,2	639,0	57,6	70,4	84,4	87,0	89,7	91,9	94,3
Murcia	56,5	71,8	90,5	92,7	94,6	96,6	16,9	20,5	24,6	25,3	26,1	26,8	27,3
Navarra	36,6	47,3	59,3	61,0	62,7	64,7	10,0	11,4	13,0	13,3	13,6	13,9	14,2
País Vasco	197,5	250,3	294,3	298,1	303,1	308,6	35,2	41,8	49,4	50,8	51,9	53,1	54,3
A Rioxa	20,1	26,4	31,1	31,6	32,1	32,7	6,2	7,2	8,0	8,1	8,2	8,3	8,5
Ceuta	3,4	4,3	4,7	4,8	4,9	4,9	0,7	0,9	1,0	1,0	1,0	1,0	1,1
Melilla	2,6	3,4	3,8	3,8	3,8	3,8	1,0	1,3	1,5	1,6	1,6	1,6	1,6
España	2.773,1	3.536,1	4.281,0	4.360,8	4.439,1	4.526,8	617,1	742,4	881,1	904,5	926,5	946,4	968,2

	Agrario						Mar						
	1990	1995	2002	2003	2004	2005	1990	1995	2001	2002	2003	2004	2005
Andalucía	326,1	344,3	362,7	364,9	365,2	366,3	18,5	21,0	22,4	22,4	22,5	22,5	22,3
Aragón	61,9	60,2	53,2	51,9	50,3	48,8	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Asturias	58,7	59,9	54,7	53,4	52,1	50,6	5,0	5,3	5,2	5,1	5,1	5,0	5,0
Baleares	30,2	29,4	24,8	24,1	23,2	22,3	2,9	3,1	3,2	3,2	3,1	3,1	3,1
Canarias	37,9	38,1	37,4	36,7	36,2	35,7	9,3	10,4	11,0	11,0	11,0	11,0	10,9
Cantabria	26,3	26,9	24,6	24,0	23,5	22,9	3,6	3,9	4,0	4,1	4,1	4,1	4,1
C. A Mancha	112,0	113,3	105,8	103,9	101,7	99,6	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
C. León	185,5	186,7	172,0	168,2	163,9	159,8	0,1	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Cataluña	123,5	123,2	112,1	109,7	106,5	103,3	8,7	9,0	9,1	9,1	9,0	8,9	8,8
C. Valenciana	142,7	143,4	136,8	134,9	132,0	129,4	8,6	9,1	9,1	9,1	9,0	8,8	8,7
Extremadura	77,0	77,4	73,9	73,2	72,3	71,6	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Galicia	271,5	275,1	255,4	250,5	244,5	238,9	33,9	40,9	46,7	47,5	48,1	48,5	49,2
Madrid	29,0	26,3	21,7	21,1	20,4	19,6	1,2	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
Murcia	51,7	54,5	56,3	56,2	55,9	55,4	1,8	1,9	2,0	2,1	2,0	2,0	2,0
Navarra	20,5	20,5	19,0	18,6	18,2	17,8	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
País Vasco	29,	28,1	24,3	23,6	22,8	21,9	11,7	13,1	13,5	13,5	13,4	13,4	13,4
A Rioxa	12,7	12,6	11,4	11,0	10,7	10,4	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Ceuta	—	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Melilla	—	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,3	0,3
España	1.596,3	1.620,3	1.545,9	1.525,9	1.499,6	1.474,4	106,4	120,5	129,1	129,7	130,0	130,3	130,3

Elaboración propia

Medias anuais en miles

A suma de cada un dos epígrafes non coincide necesariamente con exactitude co total de España ao empregar cantidades reducidas

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Ingresos e gastos

○ sistema de protección social nótrese basicamente dos ingresos da Seguridade Social e das contribucións do Estado.

○ acordo sobre consolidación e racionalización do sistema da Seguridade Social e o máis recente de mellora e desenvolvemento do sistema de protección social

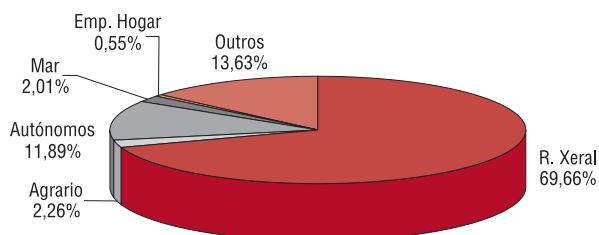
segundo as pautas do Pacto de Toledo, contemplan a separación e clasificación das fontes de financiamento do sistema de protección social, de tal xeito que de forma gradual se tenda a que, a partir de 2000, a acción protectora, na súa modalidade universal: asistencia sanitaria, servizos sociais (agás os de accidentes de traballo e enfermidades profesionais), pensións non contributivas, complementos de mínimos de pensións contributivas e prestacións familiares por fillo a cargo, se financien mediante contribucións do Estado, mentres que as prestacións contributivas – basicamente as prestacións derivadas do contrato de traballo máis o gasto de xestión e de funcionamento dos servizos–, pasen a ser financiadas con cargo ás cotizacións das pensións obrigatorias, ademais do importe das cantidades reca-

■ **Cadro 11.11** **Recadación de cotas da Seguridade Social. Por réximes e provincias. Galicia. 1999-2005**

		R. Xeral	Agrario	Autónomos	Mar	Emp. Hogar	Outros	Total
1999	A Coruña	844,56	34,55	155,67	23,52	7,26	182,31	1.247,88
	Lugo	289,40	38,52	47,82	10,65	2,01	0,94	389,35
	Ourense	303,93	13,95	51,68	0,02	2,39	0,38	372,34
	Pontevedra	718,19	19,23	125,64	44,35	5,11	0,07	912,58
	Galicia	2.156,08	106,25	380,80	78,55	16,77	183,71	2.922,14
2000	A Coruña	844,56	34,55	155,67	23,52	7,26	182,31	1.247,88
	Lugo	289,40	38,52	47,82	10,65	2,01	0,94	389,35
	Ourense	303,93	13,95	51,68	0,02	2,39	0,38	372,34
	Pontevedra	718,19	19,23	125,64	44,35	5,11	0,07	912,58
	Galicia	2.156,08	106,25	380,80	78,55	16,77	183,71	2.922,14
2001	A Coruña	983,24	32,07	165,51	23,76	7,71	244,01	1.456,29
	Lugo	247,24	34,07	54,30	7,87	2,37	54,45	400,31
	Ourense	324,14	12,18	55,25	0,01	2,74	0,73	395,06
	Pontevedra	790,01	17,45	137,20	49,84	5,58	218,29	1.218,37
	Galicia	2.344,64	95,77	412,26	81,48	18,40	517,48	3.470,03
2002	A Coruña	1.056,37	30,29	171,06	23,00	8,17	265,74	1.554,63
	Lugo	299,71	31,64	53,79	7,28	2,58	0,00	395,00
	Ourense	345,41	11,36	56,70	0,02	2,99	0,68	417,16
	Pontevedra	852,83	16,02	143,27	49,00	5,97	257,53	1.324,62
	Galicia	2.554,32	89,31	424,82	79,30	19,71	523,95	3.691,41
2003	A Coruña	1.135,39	30,88	181,10	19,47	8,59	303,08	1.678,52
	Lugo	280,18	32,42	57,95	8,02	2,83	3,08	384,48
	Ourense	363,44	10,89	59,37	0,03	3,23	0,72	437,68
	Pontevedra	941,41	16,50	157,61	49,39	6,43	232,38	1.403,73
	Galicia	2.720,43	90,69	456,03	76,92	21,09	539,26	3.904,41
2004	A Coruña	1.201,61	31,71	196,81	24,59	9,36	329,44	1.793,52
	Lugo	337,51	33,49	61,65	9,09	3,13	1,32	446,19
	Ourense	383,10	10,94	65,56	0,02	3,52	0,75	463,89
	Pontevedra	910,91	15,57	159,38	48,21	6,27	222,97	1.363,31
	Galicia	2.833,13	91,71	483,40	81,91	22,28	554,48	4.066,91
2005	A Coruña	1.218,73	30,30	202,24	24,83	10,13	278,03	1.764,26
	Lugo	291,05	31,81	62,87	8,70	3,68	35,67	433,78
	Ourense	414,88	10,50	68,71	0,02	4,34	0,76	499,21
	Pontevedra	1.057,04	16,47	185,19	54,27	8,15	263,12	1.584,24
	Galicia	2.981,70	89,08	519,01	87,82	26,30	577,58	4.281,49

Elaboración propia
 Datos en millóns de euros
 Fonte: Delegación do Goberno en Galicia

Distribución de recadación por réximes. Galicia. 2005

dadas en concepto de recargos, sancións, así como rendas e intereses patrimoniais. Neste sentido, xa desde o orzamento da Seguridade Social do 2000 contemplase que a totalidade dos Servizos Sociais do IMSERSO e Protección Familiar se financien con aportación do Estado, e para os complementos de mínimos determínanse as sucesivas aportacións do Estado ata o financiamento total de ditos complementos, cun compromiso temporal de non superar 5 anos desde o 2004.

Pagos por prestacións da Seguridade Social. Por provincias. Galicia. 2001-2005

■ Cadro 11.12

	Pension				
	2001	2002	2003	2004	2005
A Coruña	1.560,43	1.657,60	1.745,79	1.855,92	1.978,23
Lugo	674,79	710,92	737,93	772,84	811,89
Ourense	601,72	632,26	657,75	689,08	723,96
Pontevedra	1.267,64	1.358,00	1.438,81	1.538,96	1.649,29
Galicia	4.104,57	4.358,80	4.580,28	4.856,80	5.163,37

	Subsidios				
	2001	2002	2003	2004	2005
A Coruña	95,04	116,71	127,64	119,03	126,48
Lugo	29,97	31,62	33,13	35,84	39,64
Ourense	26,37	26,82	30,28	31,58	31,63
Pontevedra	100,96	106,28	118,09	121,95	130,67
Galicia	252,33	281,43	309,14	308,40	328,42

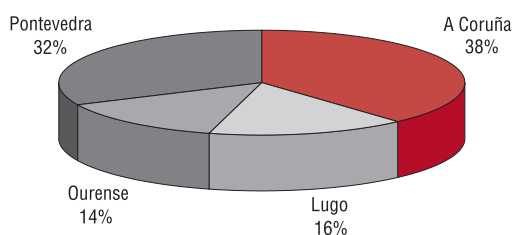
	Total				
	2001	2002	2003	2004	2005
A Coruña	1.655,47	1.774,31	1.873,43	1.974,95	2.104,71
Lugo	704,76	742,54	771,06	808,68	851,53
Ourense	628,08	659,08	688,03	720,66	755,59
Pontevedra	1.368,59	1.464,28	1.556,90	1.660,91	1.779,96
Galicia	4.356,91	4.640,23	4.889,42	5.165,20	5.491,79

Elaboración propia

Datos económicos en millóns de euros

Fonte: Subdirección General de Seguimiento Presupuestario de la Seguridad Social.

Distribución dos pagos en 2005

No cadro 11.11 contémpanse as contías da recadación de cotas da Seguridade Social por réximes, que ascenden en Galicia a 4.281,49 millóns de euros, en 2005; unha cifra netamente superior ao ano anterior, e que reflite un importante aumento na recadación nas provincias galegas, especialmente en Pontevedra e coa excepción de A Coruña en que diminúe moi lixeiramente.

O Réxime Xeral representa o 69,64% da recadación de cotas e nun sistema de reparto como o da Seguridade Social española –os activos actuais financian aos pensionistas–, debe suplir as carencias da escasa recadación dos outros réximes, que ademais como o caso do Agrario cunha tan alta porcentaxe de pensionistas na Comunidade Autónoma Galega –o 34,64%– representa só o 2,08% do total da recadación de cotas da Seguridade Social.

Os gastos das pensións en Galicia reflítense no cadro 11.12 xunto cos pagos por subsidios, e no cadro 11.13 especificase o abono das prestacións por réximes. En

■ Cadro 11.13

Pagos por prestacións da Seguridade Social. Por réximes. Galicia. 2003 -2005

	A Coruña			Lugo		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005
Réxime Xeral	999,65	1.061,35	1.146,41	267,62	287,43	310,35
Réxime Especial Autónomos	154,74	169,35	184,72	58,83	63,45	68,32
Réxime Especial Agrario	376,82	383,87	394,59	357,46	366,03	375,94
Réxime Especial do Mar	138,15	148,47	158,55	19,25	21,16	2,36
Réxime Especial Minería do Carbón	6,78	7,13	7,55	5,51	5,88	6,10
Réxime Especial Empregados do Fogar	31,73	33,13	35,48	12,46	12,92	13,86
Accidentes de traballo e enfermidades profesionais	53,08	57,66	62,03	17,80	19,14	20,70
Non contributivas	112,48	113,37	115,38	32,13	32,65	33,90
Total	1.873,43	1.974,33	2.104,71	771,06	808,66	851,53

	Ourense			Pontevedra		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005
Réxime Xeral	307,43	328,67	351,28	772,44	835,66	909,40
Réxime Especial Autónomos	60,26	66,02	71,46	111,28	122,61	133,14
Réxime Especial Agrario	252,49	255,19	258,43	262,76	267,81	274,88
Réxime Especial do Mar	0,00	0,00	0,00	239,19	257,69	276,96
Réxime Especial Minería do Carbón	3,29	3,52	3,85	3,06	3,31	3,44
Réxime Especial Empregados do Fogar	11,81	12,52	13,30	28,01	29,00	30,61
Accidentes de traballo e enfermidades profesionais	17,25	18,53	19,75	49,38	53,36	58,15
Non contributivas	35,50	36,21	37,49	90,78	91,44	93,37
Total	688,03	720,66	755,56	1.556,90	1.660,88	1.779,95

	Total		
	2003	2004	2005
Réxime Xeral	2.347,14	2.513,11	2.717,44
Réxime Especial Autónomos	385,11	421,43	457,64
Réxime Especial Agrario	1.249,53	1.272,90	1.303,84
Réxime Especial do Mar	396,59	427,32	457,87
Réxime Especial Minería do Carbón	18,64	19,84	20,94
Réxime Especial Empregados do Fogar	84,01	87,57	93,25
Accidentes de traballo e enfermidades profesionais	137,51	148,69	160,63
Non contributivas	270,89	273,67	280,14
Total	4.889,42	5.164,53	5.491,75

Elaboración propia

En millóns de euros

Fonte: Subdirección de Seguimento Presupuestario de la Seguridad Social

2005 pagáronse por prestacións da Seguridade Social en Galicia 5.491,79 millóns de euros, das que 5.163,37 millóns de euros corresponderon a pagos de pensións, a contía do total de ambas é superior á de 2004, producíndose un aumento nas catro provincias galegas. Na provincia da Coruña, con 1.978,23 millóns de euros é onde se produce o maior volume de pagos en pensións e representa o 38,31 % do total do mesmo en Galicia. En subsidios, no ano 2005 a provincia de Pontevedra con 130,67 millóns de euros supera á da Coruña que desembolsa a cantidade de 126,48 millóns de euros para estas continxencias.

Ao Réxime Xeral van destinadas prestacións por importe de 2.717,44 millóns de euros-, case o 50% do importe total dos pagos. O abono de prestacións derivadas do Réxime Agrario representan a parte máis importante dos pagos da Seguridade Social na provincia de Lugo e algo menos co Réxime Xeral en Ourense. No cómputo galego os gastos do Réxime Agrario constitúen o 23,74% do total dos pagos e ao do Mar o 8,34%.

11.3. Análise dos datos sobre as pensións do sistema

11.3.1. Pensións de xubilación

O risco de vellez que dá orixe á pensión de xubilación pode concibirse de dous modos diferentes. Por un lado, a pensión pode presentarse como unha contra-prestación aos servizos prestados por unha persoa ao longo da súa vida – pensión de vellez–. Desde un segundo punto de vista, o traballador ao chegar a certa idade é considerado como un inválido, as enfermidades da idade e a súa repercusión no rendemento profesional determina unha pensión de “retiro”. Configuraríase, en ambos casos, como un dereito de crédito a través do que paliar, mediante unha renda substitutiva, a perda da renda profesional.

Estas dúas concepcións non conducen sempre ás mesmas consecuencias. A idade da percepción da pensión dependerá, no primeiro caso, sobre todo, de consideracións económicas, mentres que no segundo, virá dada pola situación de invalidez que se presume. Sen embargo, na práctica, ambas as dúas aproxímanse, xa que as esixencias económicas obrigan a miúdo a atrasar o dereito á pensión que se fai coincidir coa época que a invalidez poida presumirse de feito para a maior parte dos traballadores.

Esta pensión presenta desde o punto de vista da Seguridade Social importantes problemas nos seus aspectos técnicos: a idade previsible, a determinación da contía da prestación – cálculo da base reguladora–, a compatibilidade pensión-traballo e a imprescritibilidade do dereito ao recoñecemento da pensión.

Actualmente en España os requisitos para o acceso á pensión de xubilación son: ter cumprida a idade regulamentaria e ter cuberto un período mínimo de carencia.

A idade prevista legalmente é a de 65 anos, se ben existe transitoriamente, a posibilidade de xubilarse anticipadamente a partir dos 60 anos con coeficientes reductores, para os traballadores que tiveran a condición de mutualistas nalgunha mutualidade laboral de traballo por conta allea antes do 1 de xaneiro de 1967, sempre que se atopen en alta ou asimilada á alta. O Real decreto lei 16/2001 de

27 de decembro, de medidas para o establecemento dun sistema de xubilación gradual e flexible, que normativiza neste eido o previsto no acordo “para a mellora e o desenvolvemento do sistema de protección social” do 9 de abril de 2001 engade un novo suposto de xubilación anticipada, a partir dos 61 anos, de traballadores afiliados con posterioridade a 01.01.1967, que acrediten máis de 30 anos de cotización, figuren inscritos como demandantes de emprego, polo menos seis meses, e a causa do seu cese non lles fose imputable.

Excepcionalmente, en determinados supostos (reconversión industrial, xubilación parcial con contratos de relevo, xubilación especial aos 64 anos, traballos penosos, tóxicos, etc.), poderanse xubilar con antelación á idade ordinaria sen coeficientes redutores.

O Real decreto lei 16/2001 prevé a implantación de medidas desincentivadoras das xubilacións de carácter voluntario e a posta en marcha de medidas que flexibilicen a idade de xubilación, prolongando a vida activa a aqueles que voluntariamente o desexen e unha modificación da regulación da xubilación parcial, de maneira que dunha banda se posibilita a compatibilidade entre o percibo dunha pensión de xubilación e o desenvolvemento de actividades laborais e por outra permita a exoneración do pago de cotizacións sociais por continxencias comúns, excepto incapacidade temporal, dos traballadores de 65 e máis anos que prolonguen a actividade laboral sempre que acrediten 35 anos efectivos de cotización e constitúa unha decisión voluntaria e libre do traballador.

O período mínimo de carencia é de quince anos de cotización, dos cales polo menos dous deberán estar abranguidos dentro dos quince inmediatamente anteriores ao momento de causar o dereito, calculándose a contía en función da porcentaxe aplicable á base reguladora (a base reguladora calcúlase de acordo co cociente que resulte de dividir por 210 as bases de cotización do interesado dos 180 meses inmediatamente anteriores ao que se produza o feito causante), a porcentaxe obtense aplicando unha escala que comeza có 50% con quince anos, aumentando un 3% por cada ano adicional comprendido entre o décimo sexto e o vixésimo quinto e un 2% a partir do vixésimo sexto ata acadar o 100% aos 35 anos, tal como se especifica no seguinte cadro:

Anos de cotización	Porcentaxe sobre a base reguladora	Anos de cotización	Porcentaxe sobre a base reguladora
Aos 15 anos	50%	Aos 26 anos	82%
Aos 16 anos	53%	Aos 27 anos	84%
Aos 17 anos	56%	Aos 28 anos	86%
Aos 18 anos	59%	Aos 29 anos	88%
Aos 19 anos	62%	Aos 30 anos	90%
Aos 20 anos	65%	Aos 31 anos	92%
Aos 21 anos	68%	Aos 32 anos	94%
Aos 22 anos	71%	Aos 33 anos	96%
Aos 23 anos	74%	Aos 34 anos	98%
Aos 24 anos	77%	Aos 35 anos	100%
Aos 25 anos	80%		

O citado Real decreto lei 16/2001 establece que cando se acceda á pensión de xubilación a unha idade superior aos 65 anos a porcentaxe aplicable á respectiva base reguladora será a resultante de sumar ao 100 por 100, un 2 por 100 adicional por cada ano completo cotizado a partir dos 65 anos, sempre que en dito momento o interesado tivera acreditados 35 anos de cotización. Noutro caso, a porcentaxe adicional indicada aplicarase, cumpridos os 65 anos, desde a data na que acreditase dito período de cotización.

As pensións de xubilación da Seguridade Social constitúen as máis importantes desde o punto de vista numérico e tamén en contía económica.

Na Comunidade Autónoma Galega (cadro 11.14) hai, en 2005, 428.500 pensións de xubilación— 200 máis que en 2004, ano este en que por primeira vez experimentouse unha baixa no número de pensionistas, constituíndo unha cifra inferior ao número de xubilados dos anos 2002 e 2003. Representan o 9,16% das 4.678.300 existentes en España. Do exame dos datos do cadro 11.14 e dos datos de informes de pasados anos pódese observar o incremento importantísimo do número das devanditas prestacións entre os anos 1997 e 1998, tanto na comunidade autónoma, como no total español, que é debido na súa maioría á conversión das pensións de incapacidade permanente dos beneficiarios de 65 ou máis anos en pensións de xubilación, mentres que os aumentos interanuais de 1999 a 2002 son máis cativos e consecuencia do aumento natural do número das pensións, en 2003 permanece na mesma cantidade, diminúe en 2004, en 1.800 e volve a aumentar moi lixeiramente en 2005. Nas provincias de Lugo e Ourense nos catro últimos anos baixan lixeiramente o número, mentres tamén en escasa medida aumentan nas outras dous provincias galegas.

Como sinalabamos en informes anteriores, a estrutura da poboación das provincias de Lugo e Ourense, onde cun 25,24% da poboación da comunidade autónoma se concentra en 2005 preto dun 35,50% dos pensionistas de xubilación, constitúe un trazo fundamental e xoga un importante papel na elevada porcentaxe de Galicia sobre o total nacional. Destacan, doutra banda, en sentido contrario, o número relativamente escaso, 121.000, de pensións de xubilación da Seguridade Social en Pontevedra, se ben e como se pode observar, debido ao transvase de pensionistas de invalidez permanente de máis de 65 anos, en 1998, aumentan en 34.000 —case un 50% dos 77.000 existentes en 1997—.

A media en 2005 das pensións galegas de xubilación situouse en 585,7 euros ao mes, subindo 32,3 euros con respecto ao pasado ano, mentres que a media estatal sube, en 2005, preto de 34,5 euros, situándose en 716,1 euros —130,40 por riba da media galega— .

As provincias de Lugo e Ourense, polo importante número de pensións de xubilación do Réxime Agrario, aparecen ambas as dúas con máis de 190 euros de diferenza con respecto á media estatal.

Pensións de xubilación. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-2005⁽¹⁾
■ Cadro 11.14

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1990	Nº	101,6	55,6	54,9	57,8	269,9	2.803,8
	Promedio	282,09	251,62	248,92	279,69	268,61	308,07
1997	Nº	124,8	62,6	60,7	77,0	325,1	3.502,5
	Promedio	419,60	364,01	355,15	414,34	395,42	478,28
1998	Nº	147,8	83,0	74,8	111,0	416,6	4.400,9
	Promedio	433,53	374,40	365,07	427,70	407,99	496,15
1999	Nº	149,9	83,4	74,6	112,9	420,8	4.450,2
	Promedio	441,64	381,43	371,72	435,51	415,55	505,51
2000	Nº	151,7	83,5	74,3	114,6	424,1	4.493,4
	Promedio	469,47	402,42	391,97	463,46	441,17	538,68
2001	Nº	153,6	83,6	74,3	116,6	428,2	4.545,6
	Promedio	507,4	434,0	421,9	503,2	477,2	584,5
2002	Nº	154,7	83,4	73,9	118,2	430,1	4.575,3
	Promedio	531,2	455,0	441,2	531,0	501,8	615,1
2003	Nº	155,0	82,6	73,2	119,2	430,1	4.603,4
	Promedio	553,7	472,1	457,5	555,5	522,3	643,0
2004	Nº	154,9	81,4	72,3	119,7	428,3	4.619,6
	Promedio	587,3	499,0	482,4	589,1	553,4	681,6
2005	Nº	155,4	80,6	71,5	121,0	428,5	4.678,3
	Promedio	621,4	526,5	509,5	623,4	585,7	716,1

Elaboración propia

Números en miles redondeados. Medias anuais

Promedio, en euros, a decembro de cada ano

(1) A partir de novembro de 1997, as pensións de invalidez permanente de beneficiarios de 65 anos e máis, agás do SOVI figuran incluídas nas de xubilación

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais e INSS

11.3.2. Pensións de invalidez permanente

Nas orixes da institucionalización do seguro de invalidez, a finais do pasado século, este foi concibido como unha vellez prematura, dando orixe a unha renda vitalicia que supoñía en realidade unha liquidación anticipada da pensión de vellez. A evolución posterior permitiu definir a invalidez cunha noción distinta á de xubilación na que cada vez con maior énfase vaise poñendo o acento nas medidas encamiñadas á rehabilitación e recuperación do traballador.

A invalidez, desde o punto de vista de prestación contributiva, defínese pola súa relación co exercicio dunha actividade profesional, ben como unha incapacidade para exercer unha profesión determinada –incapacidade permanente total para a profesión habitual– podendo neste caso dedicarse a outra distinta, ou ben como unha incapacidade xeral para a obtención de calquera tipo de ingresos –incapacidade permanente absoluta–, que lle inhabilita por completo para toda profesión ou oficio.

A invalidez tamén pode orixinar unha incapacidade parcial para a profesión habitual, que no sistema español de Seguridade Social é aquela que sen acadar o grado de total, ocasiona ao traballador unha diminución do 33% no seu rendemento normal para dita profesión, sen impedirle a realización das tarefas fundamentais desta.

A Seguridade Social española prevé tamén unha incapacidade absoluta agravada, que constitúe a gran invalidez, para aqueles traballadores incapacitados absolutos que, como consecuencia de perdas anatómicas ou funcionais, necesitan a asistencia doutra persoa para realizar os actos máis esenciais da vida, tales como vestirse, desprazarse, xantar ou análogos.

O acordo sobre consolidación e racionalización do sistema da Seguridade Social e a Lei 24/1997 establecen a regulación da invalidez absoluta e gran invalidez nos termos actuais, se ben introducen determinadas medidas que confiren unha maior transparencia e seguridade xurídica no recoñecemento e graduación das incapacidades permanentes (total e parcial) efectuadas de acordo a un listado que se aprobe regulamentariamente e a un réxime de incompatibilidades co traballo, pasando a denominarse e equipararse, a partir dos 65 anos, a pensión por incapacidade permanente á pensión de xubilación. Non obstante, o “acordo para a mellora e o desenvolvemento do sistema de protección social” prevé a eliminación do tope de 65 anos para acceder á declaración de incapacidade permanente cando esta se derive de accidente de traballo ou enfermidade profesional.

As pensións de incapacidade experimentan pequenas subidas no seu número ata 1997 –ver informes anteriores e o cadro 11.15–, en que baixan en moi escasa medida en relación ao ano precedente. As pensións de incapacidade permanente sofren en 1998 unha drástica diminución polo feito de que a partir de novembro de 1997 os beneficiarios das pensións de incapacidade permanente de 65 anos ou máis pasan a ter a condición de xubilados. A baixada é de tal xeito que das 146.500 existentes en 1997 en toda Galicia quedan só 59.200; en 1998 dita diminución é maior porcentualmente en Galicia –o 59,59%– que no total estatal o –50,54%–. En 2005 o número das pensións de invalidez aumentan en 1.600 na comunidade autónoma. As 62.600 pensións de incapacidade permanente existentes en Galicia pasan a representar un 9,07% respecto do total de pensións na Comunidade Autónoma.

O mesmo que ocorre coas pensións de xubilación, a proporción de pensións de invalidez en Galicia, en relación co total destas en España, era tradicionalmente moito maior que a da poboación. Sen embargo, despois de 1998 queda establecida nun 7,36%, fronte ao 9% do ano anterior, o que sen dúbida pon de manifesto o elevado número de incapacitados permanentes de 65 anos ou máis existentes en Galicia, que engrosan xa a partir de 1998 o número de pensionistas de xubilación. En 2005 aumentan moi lixeiramente nas provincias de Lugo e Ourense e en maior medida nas da Coruña e Pontevedra. No cómputo da comunidade autónoma sube en 1.600 pensións, aumentando en pequena contía no conxunto de España o número de pensionistas de incapacidade. A contía media da prestación de invalidez permanente en Galicia, é de 622,31 euros mes, subindo con respecto a 2004 en 33,31 euros, pero inferior en case 104 euros á media estatal, sendo significativamente baixas ás correspondentes ás provincias de Lugo e Ourense.

Pensións de invalidez. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-2005⁽¹⁾

Cadro 11.15

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1990	Nº	36,3	32,8	23,2	54,7	147,0	1.567,9
	Promedio	251,10	226,82	229,24	240,22	238,21	284,33
1997	Nº	39,6	31,2	22,1	53,6	146,5	1.626,6
	Promedio	432,98	337,76	353,46	378,47	385,22	471,29
1998	Nº	19,5	10,9	7,7	21,1	59,2	804,5
	Promedio	456,19	355,08	372,07	396,08	407,74	492,94
1999	Nº	19,9	10,3	7,7	20,5	58,4	798,0
	Promedio	465,36	362,06	379,48	409,84	415,85	502,46
2000	Nº	20,5	9,8	7,9	19,9	58,0	792,6
	Promedio	498,95	397,78	415,22	452,67	455,04	542,59
2001	Nº	21,0	9,4	8,0	19,4	57,7	788,6
	Promedio	543,67	441,95	459,02	497,41	500,37	593,18
2002	Nº	21,5	8,9	8,1	19,2	57,8	787,4
	Promedio	574,92	473,36	491,83	530,84	533,22	628,66
2003	Nº	22,4	8,8	8,4	19,3	59,0	796,7
	Promedio	598,17	499,89	517,47	558,14	558,99	658,71
2004	Nº	23,3	8,9	8,7	20,1	61,0	815,1
	Promedio	625,07	533,42	545,79	589,82	589,00	694,14
2005	Nº	24,1	8,9	8,8	20,8	62,6	832,8
	Promedio	653,45	573,16	582,85	623,73	622,31	726,61

Elaboración propia

Números en miles redondeados. Medias anuais

Promedio, en euros, a decembro de cada ano

(1) A partir de novembro de 1997, as pensións de invalidez permanente de beneficiarios de 65 anos e máis, agás do SOVI, figuran incluídas nas de xubilación

Fonte: Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais e INSS

O cadro 11.16 proporciónanos información sobre a distribución do número de pensións de invalidez segundo os graos de incapacidade. De acordo con estes datos o volume maior de pensionistas de invalidez en Galicia son os incapacitados totais: 38.295, que representan o 61,17% do total de inválidos galegos, e o 8,62% dos incapacitados totais españois, unha cifra maior en máis de dous puntos que a que correspondería a proporción da poboación, aínda así moito máis baixa que a dos anos precedentes a 1998 en que en virtude do importantísimo transvase de incapacitados permanentes con 65 ou máis anos a xubilados operada en dito ano, corríxe en parte a enorme desproporción de anos anteriores.

**Pensións de incapacidade permanente en vigor segundo grao de incapacidade.
Por provincias. Galicia/España. 1997-2005**

■ **Cadro 11.16**

	A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Gran invalidez						
1997	993	675	487	984	3.138	34.478
1998	707	332	249	574	1.861	22.667
1999	734	340	256	579	1.909	23.147
2000	747	346	277	590	1.960	23.925
2001	760	341	283	589	1.973	24.724
2002	790	341	294	630	2.055	25.399
2003	828	330	300	658	2.117	26.436
2004	878	335	307	685	2.205	27.847
2005	909	338	302	702	2.251	28.779
Incap. Perm. Absoluta(*)						
1997	13.160	9.014	6.768	22.834	51.777	836.473
1998	7.453	3.440	2.809	8.523	22.225	368.411
1999	7.573	3.266	2.785	8.270	21.894	360.188
2000	7.655	3.077	2.852	7.963	21.547	353.756
2001	7.788	2.991	2.928	7.701	21.408	349.322
2002	7.908	2.900	3.059	7.407	21.274	345.974
2003	8.070	2.906	3.191	7.269	21.436	346.707
2004	8.197	2.960	3.219	7.333	21.709	351.597
2005	8.291	3.002	3.179	7.459	21.931	357.905
Incap. Perm. Total						
1997	24.963	21.330	14.707	29.377	90.377	740.379
1998	7.381	2.839	2.618	4.980	17.818	196.338
1999	11.421	6.700	4.617	11.510	34.248	410.376
2000	11.961	6.369	4.680	11.215	34.226	411.131
2001	12.370	6.012	4.727	10.984	34.091	411.249
2002	12.752	5.674	4.757	11.041	34.224	413.126
2003	13.427	5.550	4.933	11.347	35.257	421.043
2004	14.190	5.540	5.130	12.049	36.909	433.405
2005	14.825	5.527	5.329	12.614	38.295	444.183
Inc. Perm. Parcial						
1997	446	167	174	415	1.202	15.252
1998	156	49	54	137	396	4.860
1999	135	44	48	122	349	4.307
2000	117	38	42	109	306	3.806
2001	102	30	33	101	266	3.323
2002	87	23	24	85	219	2.888
2003	76	17	22	75	189	2.531
2004	69	14	19	66	168	2.248
2005	64	12	18	58	152	1.922

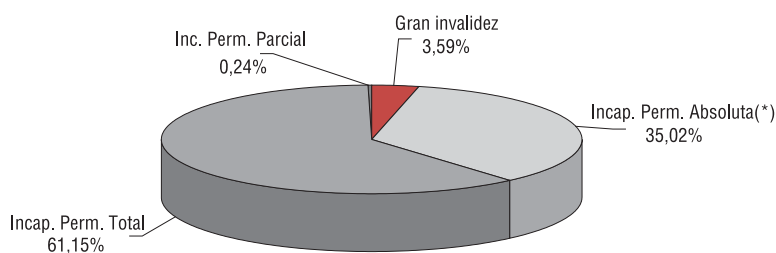
Elaboración propia

Medias anuais en miles

(*)A partir de novembro de 1997, as pensións de invalidez permanente de beneficiarios de 65 anos e máis, agás do SOVI figuran incluídas nas de xubilación

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais e INSS

Pensións de invalidez en Galicia en 2005

11.3.3. Pensións de viuvez

Integrada dentro do que tradicionalmente se considera como seguro por falecemento ou prestacións por morte e supervivencia, a pensión de viuvez ten como finalidade reparar o dano causado pola desaparición dun dos cónxuxes, e a ela ten dereito o supervivente, nos seguintes termos: se o falecido se atopase no momento do óbito en alta ou situación asimilada á alta, en caso de morte por enfermidade común deberá completar un período mínimo de cotización de cincocentos días, dentro dos cinco anos anteriores ao falecemento, non esixíndose ningún período en caso de accidente, sexa ou non laboral, ou enfermidade profesional. Se o falecido non estivera de alta ou situación asimilada á alta poderán causar dereito a pensión sempre que se acredite un período mínimo de cotización de quince anos (reforma da Lei 24/1997).

No suposto de separación ou divorcio, o dereito á pensión de viuvez corresponderá a quen sexa ou fora cónxuxe lexítimo, e aos separados ou divorciados que non contraeran novas nupcias, en contía proporcional ao tempo vivido co cónxuxe falecido, con independencia das causas que determinaran a separación ou o divorcio. É compatible con calquera renda de traballo do beneficiario e coa pensión de xubilación ou incapacidade permanente a que o mesmo tivera dereito.

A Lei 24/1997, do 15 de xullo, sobre consolidación e racionalización do sistema da Seguridade Social estableceu modificacións normativas nas prestacións de viuvez, co incremento da súa contía atendendo ao nivel de renda e cargas familiares, centrándose, prioritariamente, nas pensións mínimas daqueles que teñan menos de 60 anos, para equiparar a súa contía coas pensións mínimas que o sistema outorga aos viúvos/as maiores de 60 anos, o que se realizou gradualmente tendo plena aplicación no ano 2000. O “acordo para a mellora e o desenvolvemento do sistema de protección social” do 9 de abril de 2001 contempla a previsión do incremento da porcentaxe a aplicar sobre a base reguladora do 45% dese momento ata o 52% na actualidade e o 70% no caso de viúvos/as con **cargas familiares** e un novo marco de compatibilidades permitindo nalgúns casos manter a pensión aínda que o pensionista contraia novas nupcias.

Continúa en 2005 a tendencia no aumento de pensións de viuvez en Galicia (cadro 11.17), aumento que se cifra en 2.700 novos pensionistas viúvos ou viúvas máis que o ano anterior.

As 173.000 pensións de viuvez en Galicia representan un 7,99% do total español, destacando con respecto ao total da poboación, as cifras de Lugo e Ourense cunha maior porcentaxe sobre o total da poboación provincial que as da Coruña e Pontevedra.

Como sinalabamos en informes anteriores, a media da contía económica das pensións de viuvez nas provincias galegas —397,9 euros— é inferior á do conxunto de España, nun proceso, ademais, no que a diferenza a favor da media nacional vaise acrecentando ano tras ano, pasando, como pode observarse no citado cadro 11.17, dos 26,69 euros menos en 1990 a 76,7 en 2005.

Tendo en conta a baixa dotación destas pensións —o 52% da base reguladora (excepto viúvos/as con cargas familiares) ou o mínimo legal— e mesmo a posibilidade

de reparto en caso de haber ex cónxuxes superviventes, a diferenza da contía en máis dun 16,15% reviste, se cabe, maior importancia. Como no resto das pensións, as diferenzas das medias de Lugo e Ourense, con respecto ao total español, son aínda maiores.

Pensións de viuvez. Por provincias. Galicia/España. 1990/1997-2005⁽¹⁾

■ Cadro 11.17

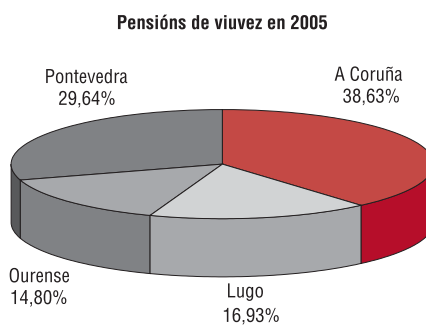
		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1990	Nº	44,8	21,6	18,4	34,6	119,5	1.541,0
	Promedio	175,80	137,43	138,96	171,94	162,07	188,76
1997	Nº	57,1	26,3	23,0	44,0	150,4	1.897,5
	Promedio	271,07	209,26	214,72	266,10	250,20	297,63
1998	Nº	58,4	26,8	23,6	45,0	153,8	1.936,7
	Promedio	278,54	215,35	221,12	273,88	257,36	307,09
1999	Nº	59,7	27,3	24,0	45,9	156,9	1.973,3
	Promedio	283,85	219,45	225,26	278,92	262,22	312,91
2000	Nº	61,1	27,7	24,3	47,0	160,1	2.009,6
	Promedio	300,94	232,86	239,08	295,64	277,84	332,91
2001	Nº	62,3	28,0	24,6	47,9	162,8	2.042,4
	Promedio	329,6	255,7	262,4	323,4	305,0	364,9
2002	Nº	63,4	28,3	24,8	48,7	165,2	2.073,3
	Promedio	355,4	277,7	283,2	349,2	329,4	393,8
2003	Nº	64,5	28,7	25,1	49,6	167,9	2.106,2
	Promedio	387,5	305,8	308,7	380,9	359,8	429,7
2004	Nº	65,7	28,9	25,3	50,4	170,3	2.136,3
	Promedio	408,9	321,9	325,7	401,3	379,5	453,8
2005	Nº	66,9	29,3	25,6	51,3	173,0	2.165,9
	Promedio	429,0	337,7	343,1	419,2	397,9	474,6

Elaboración propia

Números en miles redondeados. Medias anuais

Promedio, en euros, a decembro de cada ano

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais e INSS

11.3.4. Pensións de orfandade

A pensión de orfandade que deriva do falecemento do causante, ten por finalidade a obtención dunha prestación por cada un dos fillos, calquera que sexa a natureza legal da súa filiación, que sexan menores de certa idade ou estean incapacitados para todo traballo, sempre que no seu caso teña cuberto o período mínimo de cotización esixido para ter dereito á pensión de viuvez.

A incapacidade para o traballo debe ser permanente e absoluta, que inhabilite para toda profesión ou oficio.

Tamén terán dereito á pensión de orfandade, nas mesmas condicións, os fillos adoptivos do causante, sempre que a adopción tivera lugar con dous anos de antelación.

Así mesmo, terán dereito os fillos que o cónxuxe supervivente levara ao matrimonio sempre que se celebre con dous anos de antelación, se comprobe que convivían co causante e ás súas expensas e que non teñan dereito a outra pensión da Seguridade Social, nin queden familiares con obriga e posibilidades de prestarlles alimentos, segundo a lexislación civil.

Pensións de orfandade. Por provincias. Galicia/España. 1990/1998-2005

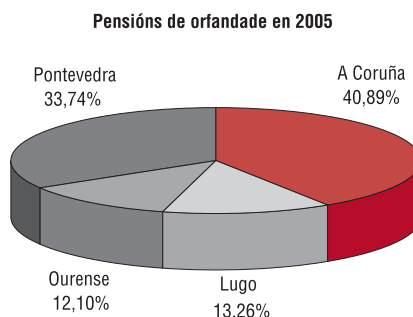
■ Cadro 11.18

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1990	Nº	5.448	1.564	1.561	4.707	13.280	163.653
	Promedio	154,31	138,21	137,60	155,83	150,99	157,84
1998	Nº	7.559	2.363	2.127	6.369	18.418	231.733
	Promedio	181,52	167,37	174,46	176,58	177,18	186,05
1999	Nº	7.593	2.373	2.134	6.389	18.489	232.625
	Promedio	184,76	170,30	177,76	179,61	180,32	189,45
2000	Nº	8.391	2.627	2.341	7.118	20.477	260.684
	Promedio	196,18	180,54	187,83	198,29	190,83	200,26
2001	Nº	8.188	2.539	2.318	6.938	19.983	254.962
	Promedio	216,05	197,53	205,52	205,65	208,86	219,17
2002	Nº	8.723	2.734	2.474	7.349	21.280	272.885
	Promedio	227,60	207,54	214,70	217,31	219,97	230,92
2003	Nº	8.533	2.719	2.468	7.147	20.867	268.559
	Promedio	242,42	220,44	228,24	230,01	233,63	245,47
2004	Nº	8.358	2.673	2.467	6.950	20.448	263.883
	Promedio	261,69	241,35	246,65	247,29	252,32	263,86
2005	Nº	8.246	2.674	2.440	6.804	20.164	260.720
	Promedio	284,80	264,12	268,36	268,98	274,73	283,74

Elaboración propia

Datos no número de pensións en euros, a decembro de cada ano.

Fonte: INSS.

A Lei 24/1997, do 15 de xullo, sobre consolidación e racionalización do sistema da Seguridade Social que desenvolve o Pacto de Toledo ampliou o límite de idade para o percibo das pensións de orfandade, calquera que sexa a natureza legal da filiación, desde os 18 aos 21 anos, e no suposto de que non sobrevivira ningún dos pais, o límite será aos 23 anos, tendo aplicación dende 1999. O “acordo para a mellora e o desenvolvemento do sistema de protección social” contempla a elevación de novo do límite, fixándoo en 22 anos con carácter xeral e en 24 para a orfandade absoluta a partir de 2002.

Durante 2005 produciuse en Galicia (cadro 11.18) unha diminución de 284 pensións de orfandade, diminución que ten lugar en todas as provincias agás Lugo onde prodúcese o incremento de unha, con respecto o ano anterior. Os 20.164 orfos acollidos ao sistema da Seguridade Social no país galego representan o 7,73% do total estatal, dos cales o 40,89% son da Coruña, o 33,74% de Pontevedra, o 13,26% de Lugo e o 12,10% de Ourense.

O importe medio da contía da pensión experimenta un moderado aumento, tanto en Galicia como no total español, sendo a da Comunidade Autónoma Galega lixeiramente inferior á media estatal, cunha diferenza, a favor do total do Estado, no ano 2005 de 9,01 euros mensuais.

11.3.5. Pensións en favor de familiares

O aseguramento derivado da morte pode chegar ademais de ao cónxuxe e aos fillos a outros parentes consanguíneos do causante – avós, pais, irmáns e netos – que reúnan certos requisitos, entre eles, ineludiblemente, a convivencia co causante dous anos antes do falecemento, non ter dereito a outra pensión e carecer de medios de subsistencia e de familiares obrigados a dar alimentos.

En 2005, segundo o cadro 11.19, increméntanse en 64 o número de pensións en relación co ano anterior, para acadar os 5.234 pensionistas galegos que representan o 13,23% do total do conxunto nacional.

O dato máis salientable da análise provincial é o elevado número de pensionistas da provincia de Ourense, sobre todo, se a comparamos con Lugo, á que case duplica. Sobe o número de pensións nas provincias galegas con excepción de Pontevedra que diminúen en 13.

No que se refire á contía media de pensión cabe destacar polo que atinxe ao global galego en 2005 (346,66 euros-), que é lixeiramente inferior á media estatal

–370,21 mensuais–, e a media na provincia de Lugo está máis de 22 euros debaixo da media galega.

Pensións en favor de familiares. Por provincias. Galicia/España. 1990/1998-2005

■ **Cadro 11.19**

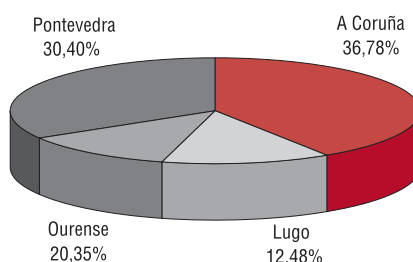
		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
1990	Nº	977	193	462	1.110	2.742	26.484
	Promedio	188,74	189,47	171,65	175,81	180,68	190,59
1998	Nº	1.659	502	898	1.646	4.705	45.460
	Promedio	230,87	205,90	221,74	224,36	224,18	225,49
1999	Nº	1.669	503	905	1.643	4.720	45.270
	Promedio	234,38	210,31	226,06	228,39	228,13	229,75
2000	Nº	1.779	550	959	1.654	4.942	44.156
	Promedio	249,33	227,68	242,95	242,53	243,40	248,61
2001	Nº	1.816	556	966	1.607	4.945	42.977
	Promedio	270,75	255,53	264,16	262,53	265,08	274,29
2002	Nº	1.842	587	1.003	1.638	5.070	42.112
	Promedio	291,11	268,13	278,12	281,72	282,84	296,57
2003	Nº	1.886	618	1.022	1.647	5.173	41.576
	Promedio	313,75	285,70	301,94	302,73	304,56	323,14
2004	Nº	1.899	636	1.031	1.604	5.170	40.502
	Promedio	335,45	304,62	321,29	325,08	325,61	345,88
2005	Nº	1.925	653	1.065	1.591	5.234	39.570
	Promedio	355,45	323,80	340,57	349,48	346,66	370,21

Elaboración propia

Datos do nº de pensións en euros, a decembro de cada ano

Fonte: INSS

Pensións de orfandade en 2005

11.4. Outras prestacións

A Lei 42/1994, do 30 de decembro, de medidas fiscais, administrativas e de orde social crea unha nova figura entre as prestacións da Seguridade Social: a incapacidade temporal, que vén a substituír á incapacidade laboral transitoria (ILT) e á invalidez provisional. A incapacidade temporal ten unha duración de doce meses, prorrogables por outros seis. Así mesmo, a citada lei desvincula da incapacidade

temporal a continxencia de maternidade, que adquire categoría de prestación autónoma con dereito a unha cobertura do 100% da base reguladora.

Examinaremos dentro deste apartado os datos de incapacidade temporal e maternidade, obtidos do Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais no que se refire aos procesos de incapacidade e da información das memorias da Delegación do Goberno en Galicia nos aspectos económicos das prestacións de incapacidade temporal e maternidade.

11.4.1. Prestacións de incapacidade temporal

Existían, a decembro de 2005 –cadro 11.19 bis– 23.562 traballadores en proceso de Incapacidade Temporal dos que o número maior correspondían a provincia de Pontevedra: 9.342 e o inferior á de Ourense: 2.408, o importe total da prestación de incapacidade temporal no ano 2005 e de algo máis de 202 millóns de euros –ver cadro 11.20–, aumentando en preto de 16 millóns ao importe con respecto o ano anterior. A contía maior corresponde tamén a provincia de Pontevedra: 84,68 millóns e a máis cativa a Ourense: 18,62 millóns de euros.

Importe anual de prestacións por incapacidade temporal. Galicia. 1999 - 2005.

■ Cadro 11.20

	Importe						
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
A Coruña	52,48	47,11	49,02	51,38	58,60	68,28	73,94
Lugo	17,90	16,85	16,80	17,27	18,20	21,72	24,94
Ourense	15,55	13,54	14,98	14,45	16,85	19,13	18,62
Pontevedra	56,78	56,01	61,24	63,10	69,71	77,24	84,68
Galicia	142,71	133,51	142,05	146,20	163,35	186,37	202,18

Elaboración propia

Importe en millóns de euros

(1) Agás ISM. Contempla en 1999 os beneficios de invalidez provisional que residualmente manteñen a prestación ata a súa finalización

Fonte: Delegación do Goberno en Galicia

11.4.2. Prestacións de maternidade

Considéranse situacións protexidas a maternidade, a adopción e o acollemento preadoptivo ou permanente, durante os períodos de descanso que se aproveiten por ditas situacións. A prestación consiste nun subsidio en función da base reguladora que, no caso da maternidade, é de 16 semanas de duración, ampliables por parto múltiple en dúas semanas máis por cada fillo. Nos supostos de adopción e acollemento, tanto preadoptivo como permanente, de menores de ata seis anos, a suspensión terá unha duración de 16 semanas, ampliables no suposto de adopción ou acollemento múltiple en dúas semanas por fillo; esténdese o suposto a maiores discapacitados ou minusválidos con especiais dificultades de inserción.

O acordo “para a mellora e o desenvolvemento do sistema de protección social” prevé a aprobación dunha bonificación do 100% da contribución empresarial á seguridade social por continxencias comúns por período máximo dun ano cando se produza a reincorporación ao posto de traballo da muller nos supostos de suspensión do contrato de traballo por maternidade.

Dacordo co que se contempla no cadro 11.20 bis existen 3.076 perceptores do subsidio de maternidade en Galicia a 31 de Decembro de 2005, dos que na súa maior parte –84,95%– corresponden ao réxime xeral e só 34 ao agrario .Por provincias A Coruña ten o número máis grande de beneficiarios –1.286– e Ourense o máis escaso –276– . O importe anual en concepto de maternidade en Galicia, cadro 11-21 representa en 2005 a cantidade de 53,39 millóns de euros dos que o 43,45% abóanse na provincia da Coruña.

Subsidios de maternidade en vigor a 31.12.2005. Galicia

■ Cadro 11.20 bis

	R. Xeral	Autónomos	Agrario	E. Fogar	Min. Carbón	Total
A Coruña	1.102	150	11	23	0	1.286
Lugo	231	43	12	4	0	290
Ourense	239	35	2	0	0	276
Pontevedra	1.041	152	9	22	0	1.224
Galicia	2.613	380	34	49	0	3.076

Fonte: Delegación do Goberno en Galicia

Importe anual de prestacións por maternidade. Galicia. 1999 - 2005.

■ Cadro 11.21

	Importe						
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
A Coruña	10,79	12,74	15,73	15,10	19,59	20,37	23,20
Lugo	2,25	2,98	3,08	3,66	3,96	4,21	4,81
Ourense	2,08	2,73	3,09	3,33	4,05	4,10	4,85
Pontevedra	9,23	10,67	12,58	13,09	17,58	17,78	20,53
Galicia	24,35	29,12	34,48	35,18	45,18	46,46	53,39

Elaboración propia

Importe en millóns de euros

Fonte: Delegación do Goberno en Galicia

11.4.3. Prestacións familiares por fillo a cargo

A prestación familiar por fillo a cargo experimenta, a partir de 1991, unha importante transformación, perdendo o seu carácter de prestación exclusiva da Seguridade Social e pasando a ter carácter universal. O Real decreto lei 1/2000, do 14 de xaneiro, actualizou a contía das prestacións por fillos menores de 18 anos non minusválidos e por fillos tamén menores minusválidos nun grao igual ou superior ao 33%, establecendo a súa vez dúas novas prestacións de pago único: a primeira, é dirixida aos casos de nacemento do terceiro ou posterior fillo e a segunda, para supostos de parto múltiple, segundo a seguinte táboa:

Nº de fillos nacidos	Nº de veces importe mensual salario mínimo
2	Catro
3	Oito
4 e máis	Doce

As prestacións periódicas consisten no ano 2005:

1. Fillos menores de 18 anos non minusválidos: unha asignación económica de 291 euros anuais (24,25 mensuais) debendo neste caso acreditar ingresos inferiores ao límite establecido: 8.264,28 euros anuais, máis un 15% por cada fillo a cargo a partir do segundo.
2. Asignación por fillo menor de 18 anos, que ademais está afectado por unha minusvalía en grao igual ou superior ao 33%: 581,64 euros anuais (48,47 mensuais).
3. Asignación por fillo con 18 ou máis anos afectado por unha minusvalía en grao igual ou superior ao 65%: 3.427,68 euros anuais (285,64 mensuais).
4. Asignación por fillo con 18 ou máis anos afectado por unha minusvalía en grao igual ou superior ao 75% e que precise o concurso doutra persoa para realizar os actos vitais máis elementais como vestir, desprazar, comer ou semellantes: 5.141,52 euros anuais (428,46 mensuais).

Nos cadros 11.22 e 11.23 recóllense a media anual do número de beneficiarios e causantes da prestación en 1993 e de 2002 a 2005.

Beneficiarios de prestacións. Por fillo a cargo. Galicia/ España 1993/ 2002-2005

■ Cadro 11.22

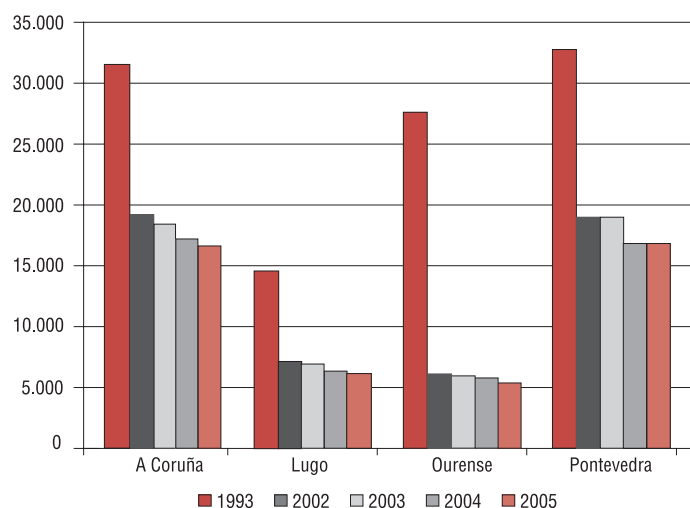
	Total				
	1993	2002	2003	2004	2005
A Coruña	31.539	19.179	18.420	17.116	16.605
Lugo	14.588	7.119	6.829	6.323	6.087
Ourense	12.597	6.092	5.924	5.692	5.335
Pontevedra	32.697	18.970	18.260	16.759	16.688
Galicia	91.421	51.360	49.433	45.890	44.714
España	1.011.512	745.245	738.194	694.075	682.904

Elaboración propia

Medias anuais

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Evolución do total de prestacións familiares por fillo a cargo

Causantes prestacións por fillo a cargo. Galicia/España 1993/2002-2005

■ Cadro 11.23

	Total				
	1993	2002	2003	2004	2005
A Coruña	58.499	25.972	24.683	22.690	21.994
Lugo	26.219	9.981	9.432	8.663	8.345
Ourense	22.697	8.491	8.228	7.541	7.283
Pontevedra	64.474	26.874	25.547	23.393	23.117
Galicia	171.889	71.319	67.890	62.287	60.739
España	2.082.897	1.161.113	1.142.930	1.070.071	1.054.114

Medias anuais

En 2005, hai en Galicia (cadro 11.23) 60.739 fillos con dereito a dita prestación, que corresponden (cadro 11.22) a 44.714 familias, 1,36 fillos por familia. Como pode apreciarse, en 2005, continúa a tendencia decrecente, tanto dos causantes como de familias beneficiarias das prestacións, da análise provincial, infírese que é a provincia de Pontevedra onde existe maior número de causantes e beneficiarios, 23.117 e 16.688, respectivamente, en 2005, e ocupa o último lugar Ourense, tanto no número de causantes como de beneficiarios.

O cadro 11.24, reflite que en 2005 aumenta, ao igual que no conxunto estatal, o importe total das prestacións, tamén nas catro provincias galegas, supoñendo para o total da comunidade autónoma 66,66 millóns de euros que representa o 7,70% do total do Estado.

Importe das prestacións familiares por fillo a cargo. Galicia/España. 2001-2005

■ Cadro 11.24

	Total				
	1993	2002	2003	2004	2005
A Coruña	23,89	24,58	25,53	25,86	26,90
Lugo	8,47	8,63	8,83	8,94	9,19
Ourense	6,40	6,62	6,94	7,01	7,34
Pontevedra	20,67	21,42	22,02	22,20	23,23
Galicia	59,44	61,25	63,32	64,01	66,66
España	754,28	784,69	818,25	826,62	865,69

Medias anuais

Datos en millóns de euros/ano

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

11.4.4. Prestacións por desemprego

A normativa española de Seguridade Social sinala que a prestación de desemprego ten por obxecto garantir a continxencia na que se atopan aqueles que, podendo e querendo traballar, perden o seu emprego ou ven reducida a súa xornada ordinaria de traballo.

O desemprego é total cando o traballador cesa con carácter temporal ou definitivo na actividade que viña desenvolvendo e vese privado conseguintemente do seu salario. O desemprego é parcial cando o traballador ve reducida temporal-

mente a súa xornada ordinaria de traballo, alomenos nunha terceira parte, sempre que o salario sexa obxecto de análoga redución .

A protección por desemprego estrutúrase nun nivel contributivo e noutro nivel asistencial. O nivel contributivo ten por obxecto proporcionar prestacións substitutivas das rendas salariais deixadas de percibir como consecuencia da perda dun emprego anterior ou da redución da xornada. A duración da prestación por desemprego está en función dos períodos de ocupación cotizados nos 6 anos anteriores á situación legal de desemprego de acordo a unha escala que na actualidade vai desde un mínimo de 120 días de prestación aos que cotizaron un período abranguido entre 360 días, ata 539, a un máximo de 720 días aos que cotizaran máis de 2.160 días.

O nivel asistencial, complementario do contributivo, garante a protección a traballadores desempregados en condicións determinadas que enumera o artigo 215 da Lei xeral da seguridade social (ter esgotado a prestación por desemprego e ter responsabilidades familiares, ou ben, ser un maior de 45 anos, traballador emigrante retornado, liberado de prisión, etc.).

Doutra banda o Real decreto 236/2000 de 18 de febreiro estableceu, seguindo as directrices sobre o emprego da Unión Europea, **a renda activa de inserción**, que con modificacións posteriores a última o Real decreto 205/2005, de 25 de febreiro , combina medidas activas con pasivas e vai dirixido a mellorar a capacidade de inserción profesional dos desempregados de longa duración. Configúrase como un itinerario de inserción laboral a partir dun compromiso de actividade, cunha titoría individualizada, incorporando ao beneficiario a programas de emprego e/ou formación e co apoio complementario dunha renda como axuda económica.

Poderán ser beneficiarios do programa os traballadores desempregados que teñan cumprida a idade de 45 anos; que acrediten unha minusvalía o incapacidade, emigrantes retornados, vítimas da violencia doméstica que a súa vez reúnan en cada caso as condicións previstas nas normas específicas de cada un dos colectivos, ademais o Real decreto 945/2003 impón o que non foran beneficiarios do programa no ano anterior, salvo que se houberan incorporado a el por acreditar minusvalía ou ser vítima de violencia doméstica e non foran beneficiarios de tres programas de renda activa.

A renda, cunha duración máxima de once meses, será igual ao 80% do indicador público de renda de efectos múltiples (IPREM) mensual vixente en cada momento salario mínimo interprofesional vixente, excluída a parte proporcional das dúas pagas extraordinarias.

No cadro 11.25 preséntanse os datos do número de beneficiarios da prestación por desemprego. A tendencia incrementista do número de perceptores que se experimenta en Galicia de 1990 a 1993 (ver informes de anos anteriores), cun aumento achegado ao 40%, québrase en 1995, cun descenso de 10.825 perceptores, e continúa en 1996, 1997, 1998 e 1999 dun xeito decrecente con 17.293, 10.612, 7.768 e 4.883 beneficiarios menos anualmente, respectivamente. Esta tendencia volve a trocarse no ano 2000 e continúa en 2001 e 2002 con aumentos sucesivos, volvendo a diminuír lixeiramente en 2003 no que en media anual esta-

blécese en 70.588 beneficiarios, en 2004 ten lugar un incremento de 4.700 perceptores no ámbito da comunidade e en 2005 o aumento é de 3.500 beneficiarios situándose en 78.600 o número en media anual. O incremento prodúcese no conxunto de España, e tamén nas provincias galegas coa excepción de Lugo.

Os 78.600 beneficiarios das prestacións de desemprego (cadro I I.25) supoñen só o 6,07% do total español. Tendo en conta que os niveis de paro rexistrado sitúanse en Galicia en proporcións máis altas cós da media española, significa que efectivamente a cobertura que ofrece a prestación de desemprego, se ben aumentou no seu nivel contributivo, é claramente inferior á estatal.

**Beneficiarios da Prestación por Desemprego. Galicia/España.
1993/2002-2005**

■ **Cadro 11.25**

	1993	2002	2003	2004	2005
A Coruña	44.000	30.500	29.400	30.900	32.600
Lugo	12.900	7.800	7.600	8.300	8.000
Ourense	16.000	9.500	8.900	9.600	10.100
Pontevedra	39.700	25.300	24.700	26.300	27.900
Galicia	112.600	73.100	70.600	75.100	78.600
España	1.993.000	1.195.400	1.206.700	1.262.400	1.295.200

Nº de beneficiarios en centos

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

As taxas de cobertura (cadro I I.26) experimentan un importante incremento. En efecto a taxa neta, é dicir, a que resulta de dividir o paro rexistrado na industria, construción e servizos polos beneficiarios das prestacións económicas de desemprego, descontando os traballadores agrícolas fixos, experimenta en Galicia un ascenso de 4,3 puntos. No global estatal o incremento é maior: 4,6 puntos, situándose a taxa media galega en 2005 11,1 puntos por debaixo da española e unha das máis baixas do conxunto das comunidades autónomas. Provincialmente na comunidade galega, Lugo e Pontevedra con 65,6 e 67,2, respectivamente son as provincias galegas coa taxa neta máis baixa.

■ **Cadro 11.26 Taxa de cobertura das prestacións por desemprego. Por provincias. Galicia/España. 1995/2001-2005**

	Taxa bruta						Taxa neta					
	1995	2001	2002	2003	2004	2005	1995	2001	2002	2003	2004	2005
A Coruña	44,4	47,7	51,5	47,9	50,6	55,5	59,3	61,8	66,9	61,6	63,4	68,5
Lugo	47,5	50,1	53,5	50,7	53,4	53,9	62,8	64,0	67,4	63,3	64,9	65,6
Ourense	50,6	52,3	55,7	50,6	54,6	57,1	62,7	65,1	68,7	63,1	67,5	70,3
Pontevedra	43,5	47,7	51,2	47,4	49,3	53,4	57,8	61,8	66,3	60,8	62,4	67,2
Galicia	45,2	48,5	52,1	48,4	50,9	54,8	59,6	62,4	67,0	61,7	63,7	68,0
España	50,7	56,6	59,9	60,6	63,7	67,8	62,9	68,5	71,6	71,9	74,5	79,1

Elaboración propia

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

Tamén a taxa bruta, é dicir, a que resulta de dividir o total de beneficiarios das prestacións económicas de desemprego polo total do paro rexistrado ascende interanualmente en Galicia 3,9 puntos, aumentando sen embargo na media estatal en 4,1 puntos, quedando a taxa galega de 54,8 (cadro I I.27) a 13 puntos da española.

Pensións do Fondo de Asistencia Social. Por provincias. Galicia/España. 1990/2002-2005

■ Cadro 11.27

	Vellez				
	1990	2002	2003	2004	2005
A Coruña	7.900	268	191	53	22
Lugo	2.300	50	30	15	10
Ourense	2.500	62	40	22	15
Pontevedra	5.100	48	32	23	14
Galicia	17.700	428	293	113	60
España ⁽¹⁾	161.200	13.541	10.871	9.560	7.425

	Enfermidade				
	1990	2002	2003	2004	2005
A Coruña	7.100	288	203	59	31
Lugo	2.100	51	38	25	18
Ourense	2.100	90	63	40	32
Pontevedra	3.600	67	45	35	25
Galicia	14.900	496	349	159	105
España ⁽¹⁾	166.600	35.892	31.794	29.068	25.676

	Total				
	1990	2002	2003	2004	2005
A Coruña	15.000	556	394	112	52
Lugo	4.400	101	68	40	28
Ourense	4.600	152	103	62	46
Pontevedra	8.700	115	77	58	39
Galicia	32.600	924	642	272	165
España ⁽¹⁾	327.800	49.433	42.665	38.628	33.101

Elaboración propia

Medias anuais en miles de persoas. Ano 1990 redondeados en centos.

⁽¹⁾ Sen datos do País Vasco.

O Rd 357/1991, do 15 de marzo, permite aos beneficiarios das pensións asistenciais pasar a percibir unha pensión non contributiva, reúnen os requisitos esixidos para isto, debendo, nese caso, renunciar á do FAS, dado o carácter incompatible de ambas

Fonte: Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais e Xunta de Galicia

11.5. Pensións de carácter non contributivo e asistencial

A Lei 26/1990, do 20 de decembro, pola que se establecen na Seguridade Social prestacións non contributivas, tratou de realizar unha regulación unitaria das distintas accións dos poderes públicos para integralas nun nivel non contributivo de pensións en favor daqueles cidadáns que se atopen en situación de necesidade protexible e carezan de recursos económicos propios suficientes para a súa subsistencia.

As pensións non contributivas son prestacións periódicas vitalicias ou de duración indeterminada en función da idade ou a incapacidade e a favor daquelas persoas que non cotizaron nunca ou o tempo suficiente para acadar prestacións de nivel contributivo pola realización de actividades profesionais.

Sen embargo, as pensións non contributivas da Lei 26/1990 veñen, en realidade, a substituír, se ben con distinto alcance e maior contía, ás de vellez e enfermidade do Fondo de Asistencia Social (FAS) —que, aínda así e transcorridos trece anos da implantación das non contributivas, seguen subsistentes para quen as cobraba, se non opta polas novas— e aos subsidios de garantía de ingresos mínimos e o de

axuda de terceiras persoas da Lei de integración social do minusválido (LISMI), nas mesmas condicións que as do FAS.

Por outra banda, a Xunta de Galicia, mediante a Lei 9/1991, do 2 de outubro, de Medidas básicas para a reinserción social, estableceu unha prestación, a Renda de Integración Social (RISGA), co obxecto de garantir un mínimo de subsistencia persoal a cidadáns abranguidos entre os 25 (nalgúns casos de 18), e os 65 anos que, polo tanto, completaría a acción protectora de grupos específicos, terceira idade e incapacitados, coas daquelas persoas que, aínda que tendo idade laboral e sen causa legal de incapacidade física ou psíquica, non teñen recursos mínimos para poder afrontar as necesidades máis urxentes.

Como sinala a propia Lei 9/1991, trátase de establecer unha prestación social destinada a garantir recursos económicos de subsistencia a quen careza deles, así como lograr a súa autonomía e integración normalizada mediante un proxecto personalizado de inserción. O subsidio básico da renda en 2005 é de 276,30 euros, cun complemento familiar de 45,74 euros; 36,84 euros— e 27,84 euros polo primeiro, segundo e terceiro e máis membros adicionais, respectivamente, ata o tope do salario mínimo interprofesional (513 euros mes en 2005).

A Xunta de Galicia, ante as críticas de carácter xeneralizado sobre a ineficacia desta prestación de cara á loita contra a pobreza e a exclusión social plasmadas nun informe que o Valedor do Pobo publicou en novembro de 1998, modificou, mediante a Lei 1/1999, do 5 de febreiro, algúns artigos co obxecto de configurala, segundo especifica a exposición de motivos, como unha verdadeira renda familiar; flexibilizar os requisitos esixidos, e axilizar o procedemento.

As pensións do **Fondo de Asistencia Social (FAS)** son axudas económicas de carácter periódico a favor de anciáns e de enfermos ou inválidos para o traballo. A contía mensual destas pensións foi en 2005 ao igual que no ano anterior de 149,86 euros.

Segundo os datos do cadro 11.27, que contempla o número de pensións do FAS polos dous conceptos de vellez e enfermidade existentes en 1990 e entre 2002-2005, existe xa un descenso moi acusado destas prestacións, como consecuencia da implantación das novas pensións non contributivas (mellor dotadas economicamente), ás que deben acceder os novos peticionarios, e que ademais teñen dereito de opción os beneficiarios das do FAS sempre que reúnan os requisitos.

En 2005, o número total de pensionistas do FAS é só de 165 en Galicia, cun descenso respecto ao ano anterior de 107 representando dito número global de Galicia o 0,50% dos 33.101 que existen no total español, sendo a provincia da Coruña, con 52 pensións, seguida de Ourense con 46 as que reúnen un maior número de beneficiarios.

Continúa tamén en 2005, o proceso de diminución do número de prestacións derivadas da LISMI —cadro 11.29— pola posta en vigor, a partir de 1991, das pensións non contributivas. A acción protectora da lei comprende:

- Asistencia sanitaria e prestación farmacéutica.
- Rehabilitación médico-funcional e recuperación profesional.
- Medidas de integración social.

- Subsidio de garantía de ingresos mínimos.
- Subsidio por axuda de terceira persoa.
- Subsidio de mobilidade e compensación por gastos de transporte.

Beneficiarios das prestacións da LISMI. Por provincias. Galicia/España. 1991/2000-2005

■ Cadro 11.28

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia	España
Subsidio de garantía de ingresos mínimos	1991	7.309	1.956	2.645	8.215	20.125	251.092
	2000	1.372	252	424	1.611	3.659	78.393
	2001	1.122	207	371	1.387	3.087	69.346
	2002	1.035	189	337	1.276	2.837	64.606
	2003	906	155	280	1.088	2.429	56.868
	2004	791	123	228	943	2.085	49.878
	2005	682	106	199	805	1.792	43.537
Subsidio axuda de terceira persoa	1991	3.337	798	888	3.074	8.097	91.560
	2000	403	56	52	324	835	13.489
	2001	312	46	47	253	658	11.223
	2002	284	43	38	223	588	10.104
	2003	240	35	24	182	481	8.385
	2004	193	27	18	159	397	7.018
	2005	159	24	16	134	333	5.881
Subsidio de mobil. compens. por pagos de transporte	1991	1.818	104	117	852	2.891	38.769
	2000	342	21	12	145	520	7.583
	2001	297	23	13	129	462	6.774
	2002	288	25	11	116	440	6.292
	2003	251	25	9	102	387	5.521
	2004	219	26	5	99	349	4.874
	2005	191	24	4	86	305	4.278
Asistencia sanitaria e prestación farmacéutica	1991	3.664	395	782	3.525	8.366	56.140
	2000	798	76	192	976	2.042	24.587
	2001	577	65	192	916	1.750	23.344
	2002	552	63	192	878	1.685	22.221
	2003	501	54	192	676	1.423	20.621
	2004	439	39	197	631	1.306	19.292
	2005	409	34	203	601	1.247	18.087
Total	1991	11.410	2.463	3.556	11.482	28.911	329.792
	2000	2.322	322	616	2.484	5.744	105.801
	2001	1.855	269	566	2.212	4.902	95.339
	2002	1.747	251	530	2.072	4.600	89.288
	2003	1.559	214	471	1.694	3.938	79.665
	2004	1.367	172	424	1.517	3.480	71.117
	2005	1.216	153	399	1.368	3.136	63.369

Elaboración propia

(1) A Lei 26/1990, do 20 de decembro, pola que se establecen na Seguridade Social prestacións non contributivas, suprime estes subsidios pero seguen cobrándoos os que os percibían con anterioridade á entrada en vigor da lei, agás que os interesados pasen a percibir unha pensión non contributiva.

Datos a 1 de decembro, agás 2002, 2003, 2004 e 2005 que son medias anuais.

A suma de cada unha das rúbricas dos beneficiarios, segundo a clase de prestación, non coincide necesariamente co total de beneficiarios, xa que un mesmo beneficiario pode recibir máis dunha prestación.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

A contía do subsidio de garantía de ingresos mínimos foi en 2005 de 149,86 euros, ao mes; o de axuda de terceira persoa, de 58,45 euros e o de mobilidade e

compensación por gastos de transporte de 41,78 e 42,96 euros mensuais respectivamente. (cadro 11.28).

Os 3.136 beneficiarios da LISMI en Galicia representan o 4,95% dos 63.369 pensionistas españois, cunha diferenza moi notable do número de beneficiarios na provincia da Coruña e Pontevedra –1.367 e 1517– con respecto a Lugo e Ourense, con tan só 153 e 399 beneficiarios, respectivamente.

As **pensións non contributivas**, que como apuntabamos anteriormente establécense para aquelas persoas que non cotizaron nunca ou o tempo suficiente para alcanzar a prestación de nivel contributivo, poden obterse por estar en situación de invalidez-minusvalía igual ou superior ao sesenta e cinco por cento –ou en idade de xubilación –ter cumpridos os sesenta e cinco anos de idade–, ademais doutros requisitos como carecer de rendas ou ingresos suficientes. O importe mensual das prestacións non contributivas estableceuse para 2005 en 288,79 euros, abonándose dúas pagas extraordinarias da mesma contía os meses de xuño e novembro. No caso de invalidez igual ou superior ao 75%, se precisase do concurso doutra persoa a contía incrementase con un complemento do 50%.

Pensións non contributivas. Por provincias. Galicia/España. 1994/2002-2005

■ Cadro 11.29

	Invalidez				
	1994	2002	2003	2004	2005
A Coruña	5.179	9.004	8.830	8.695	8.428
Lugo	1.406	2.410	2.372	2.332	2.305
Ourense	2.909	3.132	3.076	3.055	3.017
Pontevedra	3.764	7.219	7.246	7.244	7.173
Galicia	13.258	21.765	21.524	21.326	20.923
España ⁽¹⁾	114.487	207.540	207.193	207.025	205.319
	Xubilación				
	1994	2002	2003	2004	2005
A Coruña	7.406	14.250	14.279	14.236	13.970
Lugo	1.437	3.677	3.799	3.872	3.912
Ourense	2.312	4.449	4.581	4.670	4.693
Pontevedra	4.133	10.034	10.237	10.331	10.188
Galicia	15.288	32.411	32.896	33.109	32.763
España ⁽¹⁾	154.486	278.256	281.154	281.447	279.189
	Total				
	1994	2002	2003	2004	2005
A Coruña	12.585	23.255	23.109	22.931	22.398
Lugo	2.843	6.088	6.171	6.204	6.217
Ourense	5.221	7.581	7.657	7.725	7.710
Pontevedra	7.897	17.254	17.483	17.575	17.361
Galicia	28.546	54.177	54.420	54.435	53.686
España ⁽¹⁾	268.973	485.796	488.347	488.472	484.508

Elaboración propia

Medias anuais agás os datos Galicia 1994 a decembro de dito ano.

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

No cadro 11.29 observamos que en 2005 produciuse en Galicia unha diminución de 749 pensionistas beneficiarios de prestacións non contributivas. A partir de 1996 (ver informes anteriores) o número de beneficiarios de pensións non contributivas de invalidez supera aos de xubilación, aínda que nos últimos anos— desde 2000 medraron máis os pensionistas de xubilación. En 2005, as pensións de invalidez descenden en 71, e as de xubilación en 143, non obstante, estas en número de 32.763 constitúen as maioritarias. Por provincias o colectivo da provincia da Coruña, con 22.398 pensionistas, representa o 41,72% do total galego. En sentido oposto, e aínda que aumentan en 2005, na provincia de Lugo soamente existen 6.217 pensionistas desta modalidade, que constitúen o 11,58% do total de Galicia.

Pensións non contributivas da Seguridade Social. Por comunidades autónomas. 1997/2001-2005

■ Cadro 11.30

	Total núm. pensionistas					
	1997	2001	2002	2003	2004	2005
Andalucía	94.445	108.019	109.010	109.667	110.286	109.886
Aragón	12.123	11.253	10.879	10.563	10.206	9.834
Asturias	10.618	11.915	11.744	11.454	11.233	11.175
Baleares	7.270	7.824	7.874	7.982	7.961	7.940
Canarias	34.188	39.990	41.303	41.761	42.043	42.153
Cantabria	5.616	6.541	6.479	6.536	6.450	6.291
C. A Mancha	21.281	23.558	23.689	23.829	23.758	23.415
C. León	27.457	28.690	28.553	28.204	27.778	27.129
Cataluña	49.581	59.541	60.123	60.882	60.183	59.833
C. Valenciana	37.248	43.277	43.703	45.388	47.224	47.391
Extremadura	1.343	16.575	17.076	17.150	17.356	17.083
Galicia	46.508	53.484	54.177	54.419	54.434	53.686
Madrid	30.512	34.373	34.675	34.567	34.213	34.054
Murcia	11.798	15.743	15.813	15.707	15.539	15.205
Navarra	3.449	3.531	3.582	3.473	3.288	3.160
País Vasco	10.692	10.749	10.547	10.317	10.103	9.939
A Ríoxa	2.415	2.314	2.280	2.231	2.179	2.119
Ceuta	1.560	1.670	1.722	1.729	1.714	1.708
Melilla	2.400	2.540	2.569	2.547	2.525	2.508
España	410.504	481.586	485.796	488.406	488.473	484.509

Elaboración propia

Media anual

Fonte: Ministerio de Trabajo e Asuntos Sociais

No cadro 11.30 contéplase o número de pensións non contributivas por comunidades autónomas. Galicia é, despois de Andalucía e Cataluña, a comunidade con maior número absoluto de pensionistas non contributivos e a de maior número porcentual con respecto ao total de habitantes. Os 53.686 perceptores de pensións non contributivas representan o 11,08% do total nacional, moi por riba de comunidades con moito maior número de habitantes como Madrid ou a Comunidade Valenciana.

En 2005 (cadro 11.31) diminúen en 28 o número de beneficiarios **da Renda de Integración Social (RISGA)** en Galicia. A diminución experimentase nas provincias da Coruña e Lugo, mentres que aumentan en Ourense e Pontevedra. En canto a

súa implantación provincial, hai que destacar o elevado número de beneficiarios na provincia da Coruña, mentres que a de Lugo cun decrecemento importante nos dous últimos anos permanece como a de inferior colectivo de beneficiarios.

Cadro 11.31

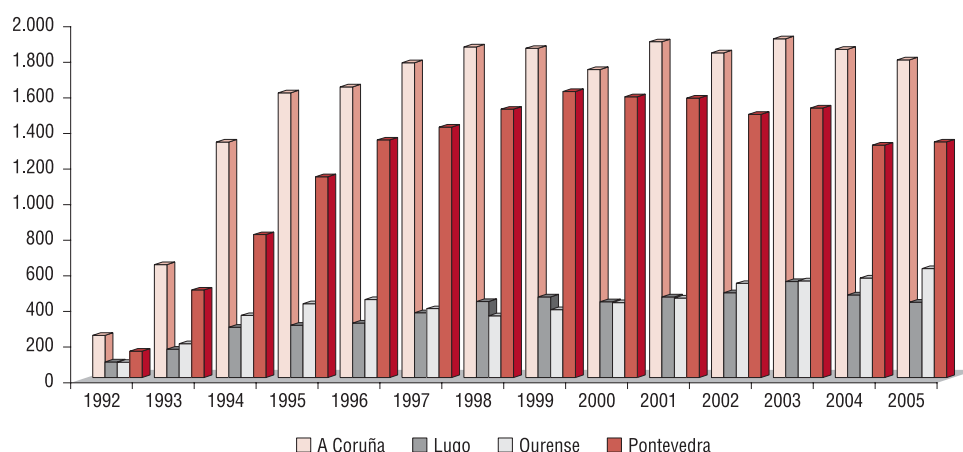
Beneficiarios da Renda de Integración Social (RISGA). Por provincias. Galicia. 1992-2005

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
A Coruña	237	635	1.323	1.600	1.633	1.769	1.858	1.850	1.731	1.887	1.825	1.904	1.844	1.785
Lugo	88	159	283	294	306	364	427	453	426	453	477	540	464	424
Ourense	86	190	349	415	438	387	347	382	421	447	529	543	559	612
Pontevedra	148	492	803	1.128	1.335	1.407	1.508	1.607	1.578	1.570	1.479	1.515	1.306	1.324
Galicia	559	1.476	2.758	3.437	3.712	3.927	4.140	4.292	4.156	4.357	4.310	4.499	4.173	4.145

Elaboración propia

Datos a 31 de decembro

Fonte: Consellería de Sanidade. Dirección Xeral de Servizos Sociais

No cadro 11.32 inclúese o conxunto de prestacións periódicas de carácter asistencial en Galicia: as derivadas da LISMI, as do FAS, as non contributivas da Seguridade Social, e as do RISGA, todas elas sen base contributiva previa.

Como xa dicíamos anteriormente, continúa a diminución durante 2005 das pensións da LISMI e do FAS, e tamén neste ano as procedentes do RISGA e as non contributivas. A partir de 1994 aparecen as pensións non contributivas como as máis importantes numericamente, representando en 2005 o 87,82% do conxunto das asistenciais. As prestacións da Renda de Integración Social en número de 4.145, a decembro de 2005, constitúen un escaso 6,78% do total.

En 2005 baixa, de novo, o número do conxunto global destas prestacións en Galicia, diminución que ten lugar, se ben en moi escasa medida, nas catro provincias galegas. Dos 61.132 perceptores destas pensións de base asistencial un 41,63% pertencen á provincia da Coruña; un 32,87% a Pontevedra; un 14,34% a Ourense e un 11,16% a Lugo.

**Conxunto das prestacións periódicas de carácter asistencial.
Por provincias.Galicia. 1992/2001-2005⁽¹⁾**

■ Cadro 11.32

		A Coruña	Lugo	Ourense	Pontevedra	Galicia
LISMI	1992	11.154	2.091	2.825	10.776	26.846
	2001	1.855	269	566	2.212	4.902
	2002	1.747	251	530	2.072	4.600
	2003	1.559	214	471	1.694	3.938
	2004	1.367	172	424	1.517	3.480
	2005	1.216	153	399	1.368	3.136
Asistenciais	1992	13.084	3.985	3.785	7.863	28.717
	2001	766	173	203	215	1.357
	2002	556	101	152	115	924
	2003	393	68	103	77	642
	2004	112	40	62	58	272
	2005	52	28	46	39	165
Non contributivas	1992	4.341	1.067	2.755	3.074	11.237
	2001	23.060	5.878	7.483	17.063	53.484
	2002	23.255	6.088	7.581	17.254	54.177
	2003	23.109	6.171	7.657	17.484	54.419
	2004	22.931	6.204	7.725	17.575	54.435
	2005	22.398	6.217	7.710	17.361	53.686
RISGA	1992	237	88	86	148	559
	2001	1.887	453	447	1.570	4.357
	2002	1.825	477	529	1.479	4.310
	2003	1.904	540	543	1.515	4.499
	2004	1.844	464	559	1.306	4.173
	2005	1.785	424	612	1.324	4.145
Total	1992	28.816	7.231	9.451	21.861	67.359
	2001	27.568	6.773	8.699	21.060	64.100
	2002	27.290	6.901	8.764	20.779	64.011
	2003	26.965	6.993	8.774	20.770	63.498
	2004	26.254	6.880	8.770	20.456	62.360
	2005	25.451	6.822	8.767	20.092	61.132

Elaboración propia

⁽¹⁾ Datos a decembro de cada ano, excepto asistenciais que son medias anuais

Fonte: Consellería de Sanidade e Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais

